

ICER HANDLEIDING NOTIFICATIE VAN TECHNISCHE VOORSCHRIFTEN

Richtlijn 98/34/EG, zoals gewijzigd bij richtlijn 98/48/EG

INHOUDSOPGAVE

	p.
Hoofdstuk 1 INLEIDING & ACHTERGROND	4
1.1. Eén handleiding voor alle departementen	4
1.2. Doel(groep) van de handleiding	4
1.3. Achtergrond: vrij verkeer van goederen en diensten	5
1.4. Doel van notificatie	5
1.5. Wederzijdse erkenning	6
1.6. Toepassing van de notificatierichtlijn	7
1.7. WTO-notificaties	7
Hoofdstuk 2 VRAGENSHEMA	8
Overzicht vragenschema	8
Vraag 1 Gaat het om regelgeving waarop de notificatieprocedure van toepassing kan zijn?	9
Vraag 2 Gaat het om een technisch voorschrift?	9
Vraag 3 Gaat het om product of dienst van de informatiemaatschappij?	12
Vraag 4 Is er een uitzondering op de notificatieverplichting van toepassing?	14
4.1. Kan notificatie achterwege blijven vanwege artikel 10 van de notificatierichtlijn?	14
4.2. Kan notificatie achterwege blijven vanwege artikel 1 lid 11 van de notificatierichtlijn?	16
4.3. Kan notificatie achterwege blijven vanwege een uitzondering voor diensten van de informatiemaatschappij?	16
4.4. Kan notificatie achterwege blijven vanwege jurisprudentie van het Hof van Justitie?	18
4.5. Kan notificatie achterwege blijven op basis van het systeem van het EU-verdrag?	19
Hoofdstuk 3 AARD VAN DE NOTIFICATIEVERPLICHTING	19
3.1. Op welk moment in de nationale procedure dient notificatie plaats te vinden?	19
3.2. Wanneer moet opnieuw worden genotificeerd?	20
3.3. Wat moet worden genotificeerd?	21
3.4. Hoe moet worden genotificeerd?	21
3.5. Hoe moeten de ontwerpmaatregel en de toelichting er uit zien?	22
3.6. Welke rechtsgevolgen heeft niet-naleving van de verplichtingen uit de richtlijn?	23
Hoofdstuk 4 ORGANISATIE	26
4.1. Organisatie bij de Commissie	26
4.2. Organisatie binnen Nederland	26
4.3. Organisatie bij de departementen	26
Hoofdstuk 5 PROCEDURE	28
5.1. Verloop van de procedure	28
5.2. Spoedprocedure	32
5.3. Dubbelmeldingen	34
5.4. Vertrouwelijke procedure	36
5.5. Prenotificatie	36

Hoofdstuk 6	WTO-NOTIFICATIES	37
6.1.	WTO-notificaties: SPS en TBT	37
6.2.	Procedure	38
6.3.	Buitenlandse WTO-notificaties	39
Hoofdstuk 7	CONCRETE VRAAGSTUKKEN	40
7.1.	Notificaties van andere lidstaten	40
7.2.	Aspecten van openbaarheid	41
7.3.	Verordening wederzijdse erkenning goederen	42
	BIJLAGEN	
BIJLAGE I	Toelichting op het 16-puntenbericht	45
BIJLAGE II	Vindplaatsen/meer informatie	48

1.1. Eén handleiding voor alle departementen

Technische voorschriften Zoals bekend moeten nationale ontwerpmaatregelen met eisen aan goederen en eisen aan elektronische diensten (technische voorschriften) aan de Europese Commissie worden gemeld (notificeren). Deze plicht vloeit voort uit de zgn. notificatierichtlijn (richtlijn 98/34/EG, zoals gewijzigd bij richtlijn 98/48/EG)¹, die voorziet in preventieve controle door de Commissie op nationale regels die handelsbelemmerend kunnen zijn. Niet volgen van de notificatieprocedure kan leiden tot de niet-toepasselijkheid van de desbetreffende nationale maatregel.² Om redenen van efficiency en eenduidigheid heeft het kabinet in 1999 één voor de hele rijkdienst geldende notificatiehandleiding vastgesteld, ter vervanging van de daarvoor verscheidene departementale circulaire.

Herziening In 2003 is de Handleiding aangepast vanwege veranderingen en verfijningen in uitvoering van de notificatierichtlijn door de Commissie, nieuwe uitspraken van het Hof van Justitie en nieuwe ervaringen met notificatie op de departementen. Nadien heeft de praktijk zich verder ontwikkeld en zijn er nieuwe aandachtspunten naar voren gekomen, die aanleiding hebben gegeven tot een nieuwe herziening en actualisering van de Handleiding in 2009.

Diensten Vermelding verdient nog dat op 28 december 2006 de Dienstenrichtlijn inwerking is getreden, die een eigen, maar juridisch verschillende, notificatieprocedure kent. Omdat de Dienstenrichtlijn met de notificatierichtlijn kan overlappen wordt hier tevens aandacht aan besteed. Voor de Dienstenrichtlijn is een afzonderlijke Handleiding beschikbaar, die eveneens door de Interdepartementale Commissie Europees Recht (ICER) is vastgesteld.

1.2. Doel(groep) van de handleiding

Opstellen van regelgeving Deze handleiding is bedoeld voor degenen die bij (diensten van) de departementen regelgeving opstellen.³ Op basis van de handleiding kan worden bepaald of een ontwerp voor een maatregel genotificeerd moet worden en zo ja, hoe de te volgen procedure werkt. Aan de hand van een vragenschema wordt dit duidelijk. Elke vraag wordt afzonderlijk toegelicht en er wordt apart aandacht besteed aan veel voorkomende bijzondere aspecten. Daarnaast wordt aangegeven waar meer informatie te vinden is.

In deze handleiding zijn onder meer de vademecums van de Commissie over de toepassing van de informatieprocedure op het gebied van technische voorschriften en voorschriften inzake elektronische diensten verwerkt, alsmede de departementale handleidingen voor WTO-notificatie en buitenlandse notificaties.

---

1 Richtlijn 98/34/EG en 98/48/EG betreffende een informatieprocedure op het gebied van normen en technische voorschriften regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij, PbEG 1998, L 204.

2 Er zijn meer EG-besluiten die verplichten tot het (meestal achteraf) meedelen van gegevens aan de Commissie. Veelal geldt hiervoor, anders dan voor de notificatieplicht waarover deze handleiding gaat, geen speciale procedure maar kan rechtstreeks aan de Commissie worden gemeld.

3 Voor PBO's zijn aparte notificatiehandleidingen opgesteld.

1.3. Achtergrond; vrij verkeer van goederen en diensten

Vrij verkeer Lidstaten van de EU moeten op grond van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna: VWEU) producten op hun grondgebied toelaten die afkomstig zijn uit andere lidstaten (zie art. 34 e.v. VWEU). Ook diensten moeten in de hele EU vrij kunnen worden verricht (zie art. 49 en 56 VWEU). Dit is slechts anders, wanneer sprake is van een gerechtvaardigde uitzondering. Zo zijn bijvoorbeeld nationale maatregelen uit hoofde van openbare orde, openbare veiligheid of volksgezondheid mogelijk, mits deze noodzakelijk en proportioneel zijn.

Gerechtvaardigde beperking De notificatierichtlijn strekt ertoe, dat wanneer een lidstaat - uit een oogpunt van bescherming van bepaalde, op zichzelf wellicht gerechtvaardigde, belangen - een maatregel wil nemen die een beperking van het vrij goederenverkeer of het vrij verrichten van elektronische diensten kan inhouden, het voornemen hiertoe wordt gemeld aan de Commissie. Dit om de Commissie en de andere lidstaten in de gelegenheid te stellen de ontwerpmaatregel te bezien en eventueel opmerkingen te maken. Notificatie is dus een instrument om ongerechtvaardigde belemmeringen voor het functioneren van de Interne Markt op te sporen.

1.4. Doel van notificatie

Preventieve controle In het Securitel-arrest (ook wel: CIA-Security)⁴ heeft het Hof van Justitie het doel van de notificatieprocedure als volgt omschreven:

40 Om te beginnen moet worden beklemtoond, dat richtlijn 83/189 door middel van een preventieve controle het vrije verkeer van goederen beoogt te beschermen, dat een van de grondslagen van de Gemeenschap vormt. Het nut van deze controle bestaat hierin, dat onder de richtlijn vallende technische voorschriften een belemmering kunnen vormen voor het vrije verkeer van goederen tussen Lidstaten, en deze belemmeringen enkel kunnen worden toegestaan, indien zij noodzakelijk zijn om te voldoen aan dwingende eisen verband houdend met een doelstelling van algemeen belang. [...]

41 De kennisgeving en de periode van uitstel bieden de Commissie en de andere Lidstaten dus enerzijds de gelegenheid om te onderzoeken, of het betrokken ontwerp met het EG-Verdrag strijdige belemmeringen van het handelsverkeer creëert dan wel belemmeringen ter voorkoming waarvan gemeenschappelijke of geharmoniseerde maatregelen moeten worden vastgesteld, en anderzijds om wijzigingen van de beoogde nationale maatregelen voor te stellen. Deze procedure biedt de Commissie voorts de gelegenheid om gemeenschapsregels voor te stellen of vast te stellen voor de door de voorgenomen maatregel beheerste materie.

Standstill Aan de notificatieplicht is in de richtlijn een wachtermijn van minimaal drie maanden gekoppeld (de standstilltermijn), waarbinnen de maatregel niet in werking mag treden. Binnen deze termijn van drie maanden kunnen de lidstaten en de Commissie Opmerkingen maken (artikel 8 lid 2) of een Uitvoerig Gemotiveerde Mening (UGM) indienen (artikel 9 lid 1). Als er geen Opmerkingen of UGMs ingediend worden, dan is de notificatieprocedure na drie maanden voltooid en kan de ontwerptekst worden vastgesteld.

Voor de lidstaten dient de informatieprocedure aldus een tweeledig doel: enerzijds kunnen zij er vroegtijdig op worden geattendeerd dat voorgenomen regeling in strijd

⁴ Zaak C-194/94, CIA Security International/Signalson and Securitel d.d. 30 april 1996

zou kunnen komen met de verdragsbepalingen inzake het vrij verkeer van goederen en diensten; anderzijds worden zij in de gelegenheid gesteld te wijzen op handelsbelemmeringen die uit de ontwerpregelgeving van andere lidstaten voor eigen onderdanen en bedrijven dreigen te ontstaan. Het is daarom belangrijk dat ook binnenkomende notificaties van andere lidstaten vanuit het perspectief van het Nederlands belang kritisch worden bekeken.

Reacties Reacties op de notificaties van andere lidstaten kunnen op twee verschillende wijzen worden uitgebracht:

- Opmerkingen;
- Uitvoerig Gemotiveerde Mening (UGM)

De aard van de reactie (opmerkingen of UGM) is bepalend voor de rechtsgevolgen.

Opmerkingen Opmerkingen kunnen worden ingediend om commentaar te leveren op een notificatie, of met het doel om daarover nadere informatie te ontvangen. Het notificerende land wordt geacht om bij de verdere uitwerking van het ontwerpvoorschrift zoveel mogelijk rekening te houden met de ingediende Opmerkingen.

→ Het maken van opmerkingen leidt niet tot een verlenging van de standstilltermijn.

UGM Indien een notificatie aspecten bezit die voor het vrije verkeer van goederen of elektronische diensten in het kader van de interne markt eventuele belemmeringen kunnen opleveren, dan kan een UGM worden ingediend. De betreffende lidstaat reageert op alle binnengekomen UGMs en doet de Commissie verslag over het gevolg dat hij voornemens is aan de UGM te geven. De Commissie en eventuele andere lidstaten kunnen op deze reactie commentaar leveren.

→ Afhankelijk van de maatregel wordt de standstilltermijn met vier tot zes maanden verlengd.

1.5. Wederzijdse erkenning

Erkenning Het vrij goederen- en dienstenverkeer brengt met zich mee, dat lidstaten in beginsel producten en diensten op hun grondgebied moeten toelaten die in een andere lidstaat rechtmatig, d.w.z. overeenkomstig de in die andere lidstaat geldende regelgeving, zijn vervaardigd of in de handel gebracht. Een buitenlands product of een buitenlandse dienst mag dus niet worden geweigerd omdat het voldoet aan voorschriften die afwijken van die welke gelden voor de eigen producten of diensten.

Zoals gezegd bestaat er een uitzondering op deze regel. Een lidstaat mag, uit een oogpunt van bescherming van gerechtvaardigde belangen, maatregelen nemen die een beperking van het vrij goederen- of dienstenverkeer inhouden.

Gelijkwaardig Bij alle beperkingen op het vrij verkeer van goederen en diensten zal er - naast notificatie van het ontwerp - een zogeheten bepaling van wederzijdse erkenning moeten worden opgenomen. Wederzijdse erkenning houdt in, dat producten of diensten die weliswaar niet aan nationale eisen voldoen, maar wél aan gelijkwaardige buitenlandse eisen, moeten worden toegelaten. Ook wanneer aan de toelating een keuring voorafgaat, geldt ingevolge het beginsel van wederzijdse erkenning, dat keuringen die op basis van gelijkwaardige buitenlandse onderzoeken zijn verricht, moeten worden erkend. In de Aanwijzingen voor de regelgeving is een model voor een wederzijdse erkenningsclausule opgenomen (AR 131c). Indien het voorschrift zich niet leent voor een bepaling van wederzijdse erkenning, zal dit

gemotiveerd aangegeven moeten worden bij de notificatie.

1.6. Toepassing van de notificatierichtlijn

Technische voorschriften De notificatierichtlijn verplicht tot notificeren van ontwerpen voor (nieuwe) technische voorschriften voor producten en diensten van de informatiemaatschappij.

Het gaat dus om:

1. technische voorschriften;
2. mbt producten, of
3. diensten van de informatiemaatschappij.

Onder technische voorschriften wordt mede verstaan 'de facto' technische voorschriften. Dat zijn voorschriften die naar hun vorm geen technische voorschriften zijn, maar wel in effect eenzelfde uitwerking kunnen hebben als technische voorschriften. (Voorbeelden van 'de facto' technische voorschriften zijn in hoofdstuk 2, onder vraag 2 ad 3, opgenomen).

Nieuwe voorschriften. Enkel nieuwe, dat wil zeggen nog niet geldende voorschriften, kunnen worden genotificeerd. Een verzuim om te notificeren kan dus niet worden opgelost door de reeds geldende voorschriften alsnog te notificeren. Van nieuwe voorschriften is sprake bij:

- voor de eerste keer vast te stellen voorschriften;
- wijziging of afwijking van bestaande technische voorschriften;
- bestaande maatregelen waarvan de werkingsfeer wordt uitgebreid of beperkt;
- verlenging of verkorting van de werkingsduur van een maatregel met technische voorschriften;
- (intrekkingen van) vrijstellingen.

Hieronder vallen bijvoorbeeld ook verboden op producten of elektronische diensten.

Aan de hand van het vragenschema in hoofdstuk 2 kan bepaald worden of de notificatieprocedure van toepassing is.

AANBEVELING: Als wordt betwijfeld of een regeling genotificeerd moet worden:

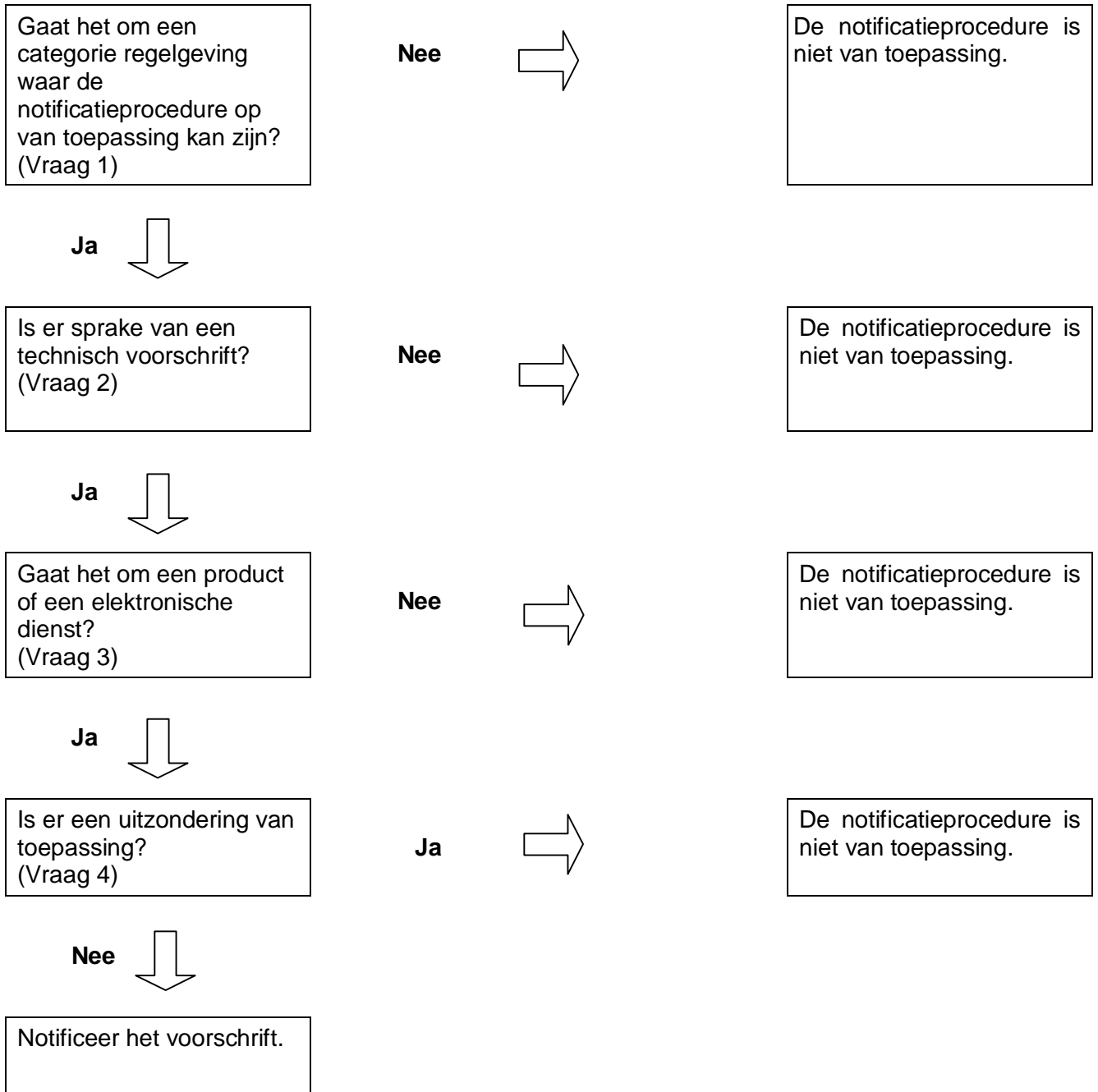
1. Neem contact op met de notificatiecoördinator van het eigen departement en overleg of notificatie noodzakelijk is.
2. Overweeg in overleg met de notificatiecoördinator of eventueel prenotificatie (zie in Hoofdstuk 5, procedure) gewenst is.

1.7. WTO-notificaties

Producten Niet alleen in de EU geldt een notificatieplicht voor productvoorschriften. Indien notificatie onder richtlijn 98/34/EG noodzakelijk is, kan notificatie ook vereist zijn in het kader van de Wereld Handelsorganisatie (WTO). Maatregelen inzake elektronische diensten hoeven als zodanig niet aan de WTO genotificeerd te worden (anders dan voorschriften inzake producten). Wel kent de WTO-overeenkomst inzake de handel in diensten (GATS) een aantal algemene notificatieverplichtingen die relevant kunnen zijn wanneer regelgeving over elektronische diensten wordt opgesteld. Zie voor hoofdstuk 6 voor notificeren in het kader van de WTO.

H 2. VRAGENSHEMA: IS DE NOTIFICATIEPROCEDURE VAN TOEPASSING?

Overzicht vragenschema

Vraag 1.

Gaat het om regelgeving waarop de notificatieprocedure van toepassing kan zijn?

- Gelding* Alleen voorschriften die zijn opgenomen in:
- wetten;
  - amvb's;
  - ministeriële regelingen;
  - convenanten waarbij de centrale overheid partij is;
  - PBO-verordeningen;
  - regelgeving van zbo's voorzover deze gelden voor het hele nationale grondgebied en;
  - andere besluiten van algemene strekking;
- dienen genotificeerd te worden.
- Beleidsregels* Hoewel het vooralsnog onduidelijk is of naar hun aard voor particulieren niet direct bindende en afdwingbare voorschriften als beleidsregels, circulaire's en andere administratieve voorschriften onder deze categorie vallen, moet niet worden uitgesloten dat beleidsregels toch dienen te worden genotificeerd.
- Decentrale regelgeving* Art. 1, lid 11 van de richtlijn geeft aan dat de werkingssfeer van de richtlijn is beperkt tot (ontwerpen van) voorschriften die in een lidstaat of in een groot deel van een lidstaat (zullen) gelden. De regelgeving van afzonderlijke provincies en gemeenten is naar zijn aard territoriaal beperkt en behoeft dus geen notificatie.
- Modelverordeningen* Enige twijfel kan ontstaan over het notificeren van modelverordeningen van bijvoorbeeld het IPO en VNG. Met name wanneer deze wordt overgenomen door nagenoeg alle provincies en/of gemeenten. Er kan geredeneerd worden dat de maatregel dan de facto geldt voor het hele grondgebied. Echter ook voor modelverordeningen geldt geen notificatieverplichting.
- In de eerste plaats is niet op voorhand te zeggen welke provincies of gemeenten de modelverordening zullen hanteren, waardoor het onmogelijk is om vooraf vast te stellen of er een notificatieplicht is. In de tweede plaats staat het voor provincies en gemeenten vrij om de van de modelverordening af te wijken dan wel de verordening in te trekken. Er kan daarom niet worden gesproken van één regeling die voor een groot deel van het land geldt. Iedere provincie of gemeente houdt zijn eigen afzonderlijke verordening die territoriaal beperkt is.

Vraag 2.

Gaat het om een technisch voorschrift?

- Definitie 'technische voorschrift'* 'Technisch voorschrift' wordt in artikel 1 lid 9 van richtlijn 98/34/EG gedefinieerd als:
- "een technische specificatie of andere eis of een regel betreffende diensten, met inbegrip van de erop toepasselijke bestuursrechtelijke bepalingen die de iure of de facto moeten worden nageleefd voor de verhandeling of het gebruik in een lidstaat of in een groot deel van die lidstaat, alsmede de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen, behoudens die bedoeld in artikel 10, van de lidstaten waarbij de vervaardiging, de invoer, de verhandeling of het gebruik van een product wordt verboden."*

Technische voorschriften kunnen dus zijn:

1. een technische specificatie;
2. andere eis;
3. de iure of de facto technische voorschriften: de erop toepasselijke bestuursrechtelijke bepalingen die de iure of de facto moeten worden nageleefd voor de verhandeling of het gebruik in een lidstaat of in een groot deel van die lidstaat en de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen, behoudens die bedoeld in artikel 10, van de lidstaten waarbij de vervaardiging, de invoer, de verhandeling of het gebruik van een product wordt verboden.

Artikel 10 betreft een aantal uitzonderingen. Zie daarover vraag 4.

Ad 1. Technische specificatie

Technische specificatie Technische specificatie wordt in artikel 1 lid 9 van richtlijn 98/34/EG gedefinieerd als:

“een specificatie die voorkomt in een document ter omschrijving van de vereiste kenmerken van een product, zoals kwaliteitsniveau, prestaties, veiligheid of afmetingen met inbegrip van de voor het product geldende voorschriften inzake verkoopbenaming, terminologie, symbolen, beproeving en beproevingsmethoden, verpakking, het merken of etiketteren, en de overeenstemmingsbeoordelingsprocedures”.

In de zaak Sapod Audic⁵ heeft het Hof van Justitie gesteld dat een identificatieverplichting voor verpakkingen, voorzover zij geen verplichting tot merken of etiketteren van deze verpakkingen lijkt in te houden, niet noodzakelijk betrekking lijkt te hebben op het product of op de verpakking ervan als zodanig. Op die manier uitgelegd, stelt de bepaling dan ook niet de vereiste kenmerken van een product vast en vormt het geen technisch voorschrift.

Ad 2. Andere eis

Andere eis Een andere eis is volgens artikel 1 lid 4:

“een eis die, zonder een technische specificatie te zijn, ter bescherming van met name de consument of het milieu wordt opgelegd en betrekking heeft op de levenscyclus van het product nadat dit in de handel is gebracht, zoals voorwaarden voor gebruik, recycling, hergebruik of verwijdering van het product, wanneer deze voorwaarden op significante wijze de samenstelling, de aard of de verhandeling van het product kunnen beïnvloeden”.

Levenscyclus Het gaat dus om eisen die, rechtstreeks of indirect, worden gesteld aan een product ongeacht het stadium van zijn levenscyclus. Dit kunnen zijn:

- voorschriften over kwaliteit, prestaties, veiligheid, constructie, afmetingen, verkoopbenaming, terminologie (taalgebruik), symbolen, beproeving en beproevingsmethoden, verpakking, merken, etiketten, overeenstemmingsbeoordelingsprocedures door publieke of private instellingen (keurings- en testvoorschriften)
- voorschriften over bescheiden en onderzoeksresultaten die een product moeten vergezellen (testrapporten, certificaten etc.)
- voorschriften over productiemethoden en –procédés

⁵ C-159/00, Sapod Audic/Eco-Emballages SA. d.d. 30 april 1996

- voorschriften over gebruik, afvalstadium, recycling, hergebruik en verwijdering
- verboden om een product te verhandelen, te gebruiken of te verbruiken
- toelatingsprocedures
- verwijzingen naar productnormen of normen van normalisatie-instituten
- fiscale of financiële maatregelen die de handel, gebruik of verbruik van een product beïnvloeden
- kwantitatieve en kwalitatieve aanduidingen (bijv. "voldoende", "geschikte", "passende", "doelmatige", "veilige").

Gebruiksvoorschriften

Voorschriften met betrekking tot het gebruik van producten of elektronische diensten zijn dus ook technische voorschriften in de zin van de notificatierichtlijn. Deze kunnen namelijk het vrij verkeer van goederen en/of diensten belemmeren.

Een voorbeeld van een genotificeerd gebruiksvoorschrift is het Besluit brandveilig gebruik bouwwerken. Dit besluit stelt voorschriften vast aan het gebruik van bouwwerken met het oog op de brandveiligheid van gebouwen.

Een tweede voorbeeld van een genotificeerd gebruiksvoorschrift is Arbeidsomstandighedenregeling. Deze regeling bevat een verbod op het gebruik van coatings met meer dan de wettelijk vastgestelde hoeveelheid vluchtige organische stoffen in binnensituaties omdat dit kan leiden tot aantasting van het zenuwstelsel. Waar geen alternatieven bestaan, geldt een vrijstelling van dit verbod.

Verboden

Ook verbodsbepalingen met betrekking tot producten en elektronische diensten zijn technische voorschriften. In de zaak Commissie tegen Griekenland (C-65/05 van 26 oktober 2006) van het Hof van Justitie stelde Griekenland een algeheel verbod in op het gebruik van elektrische, elektromechanische en elektronische spelen, inclusief computerspelen, in openbare of privé-gelegenheden met uitzondering van casino's en inclusief het gebruik van spelen op computers in ondernemingen waar internetdiensten worden verleend. Het Hof bepaalde dat deze maatregelen technische voorschriften zijn en genotificeerd moeten worden. In de zaak Lidl Italia (C-304/04 van 8 september 2005) ging het om een verbod op het verhandelen van wattenstaafjes die niet volgens een nationale norm uit biologisch afbreekbare materialen waren vervaardigd. Ook hier oordeelde het Hof dat een dergelijke verbodsbepaling een technisch voorschrift in de zin van de notificatierichtlijn is.

Een voorbeeld van een genotificeerde verbodsbepaling betreft de Wet wapens en munitie. In het genotificeerde ontwerp is een volledig verbod op de productie, handel, bezit en het dragen van stiletto's, vlinder- en valmessen opgenomen.

Ad 3. De facto technische voorschriften.

Effect van het voorschrift

De facto technische voorschriften zijn voorschriften die, hoewel zij naar hun vorm geen technische voorschriften zijn (ze behelzen immers voor particulieren niet direct bindende en afdwingbare voorschriften) wel in uitwerking eenzelfde (handelsbelemmerend) effect kunnen hebben als de iure technische voorschriften.

Technische specificaties, beroeps-codes

Art. 1 lid 11 van de richtlijn geeft aan dat dit met name zijn:

a. wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen van een lidstaat die:

- hetzij verwijzen naar technische specificaties;
- hetzij naar beroeps-codes of codes voor goede praktijken die zelf verwijzen naar technische specificaties.

Het gaat hierbij om optionele technische standaarden, opgenomen in bijv. beleidsregels, circulaires of andere administratieve voorschriften, waarnaar in een (bovenliggende) wettelijke circulaires of andere administratieve voorschriften, waarnaar in een (bovenliggende) wettelijke regeling wordt verwezen en die in de praktijk worden nageleefd.

Een voorbeeld van genotificeerde de facto technische voorschriften is de Regeling goede praktijken bij de bereiding van farmaceutische producten, waarin (dynamisch) wordt verwezen naar de Europese Richtsnoeren voor een goede manier van produceren van geneesmiddelen.

Vrijwillige overeenkomsten b. vrijwillige overeenkomsten waarbij de overheid partij is en die in het algemeen belang gericht zijn op de naleving van technische specificaties, andere eisen of regels betreffende diensten, muv bestekken voor overheidsopdrachten.

Hierbij kan gedacht worden aan het Verpakkingenconvenant, het Convenant duurzaam bouwen of het Convenant Stimulering Schone Vrachtauto's en Milieuzonering.

Fiscale of financiële maatregelen c. technische specificaties of andere eisen of regels betreffende diensten die verbonden zijn met fiscale of financiële maatregelen die het verbruik van producten of het gebruik van diensten beïnvloeden, doordat zij de naleving van die technische specificaties, andere eisen of regels betreffende diensten aanmoedigen.

Voorbeelden zijn subsidie regelingen en de regeling van aftrekposten.

Vb geen technisch voorschrift Uit de jurisprudentie volgt dat de volgende 'producteisen' in elk geval NIET vallen onder de definitie van een technisch voorschrift:

- Voorwaarden voor de vestiging van beveiligingsondernemingen (zijn alleen de voorwaarden voor vestiging en geen specificaties ter omschrijving van de kenmerken van producten)
- De verplichting om de productinformatie op een etiket in de taal van het gebied te stellen waar het product op de markt is gebracht
- Nationale voorschriften inzake de bepaling van de datum van eerste toelating van een motorvoertuig tot de weg
- Nationale regeling die het maken van handelsreclame voor zendinrichting van een niet-toegelaten type verbiedt

Vraag 3.

Gaat het om een product of dienst van de informatiemaatschappij?

Product

Product Anders dan de term "technische voorschriften met betrekking tot een product" wellicht doet vermoeden, gaat het om producteisen en productgerelateerde eisen, dat wil zeggen om eisen betreffende:

- producten die industrieel worden vervaardigd en;
- landbouw- en visserijproducten.

Voorbeelden van producteisen:

- De eisen gesteld aan ademanalyseapparatuur in de Regeling ademanalyse 1987

- Nationale regeling op grond waarvan enkel weekdieren die gekweekt zijn in wateren die aan de technische aspecten van de regeling voldoen, in de handel mogen worden gebracht
- Nationale regeling waarbij nieuwe bindende technische specificaties worden ingevoerd voor het in de handel brengen van farmaceutische specialiteiten afkomstig van runderorganen en –weefsels
- Bepalingen omtrent de goedkeuringsprocedure van alarmsystemen en –centrales die ondernemingen ter beschikking van de gebruikers kunnen stellen (zijn gedetailleerde regels ter omschrijving van de tests betreffende de kwaliteit en de werking van een alarmsysteem of –centrale waaraan moet zijn voldaan voordat het systeem of de centrale kan worden goedgekeurd en in de handel gebracht)
- Een wet die tot doel heeft de consument te beschermen door een correcte informatie over de oorsprong of de herkomst van olijfolie.
- Een voorschrift dat een vrijstelling van een ander technisch voorschrift betreffende hetzelfde product (bijv. margarine) bevat.

Dienst van de informatiemaatschappij

*Elektro-
nische
dienst*

Naast producteisen en productgerelateerde eisen moeten sinds 5 augustus 1999 ook voorschriften over “diensten van de informatiemaatschappij”, oftewel voorschriften inzake elektronische dienstverlening worden genotificeerd aan de Europese Commissie.

Let hier op bij diensten van algemeen (economisch) belang, zie op p. 16 (vraag 4.3. onder d).

Het gaat hierbij om diensten die verricht worden:

- gewoonlijk tegen vergoeding (er staat een economische tegenprestatie tegenover);
- langs elektronische weg;
- op afstand (dus: zonder dat de partijen fysiek en gelijktijdig aanwezig zijn) en;
- op individueel verzoek van een afnemer.

*Toegang en
uitoefening*

Het gaat om *specifieke, rechtstreekse en gerichte eisen betreffende de toegang tot en de uitoefening van online- oftewel interactieve dienstenactiviteiten*, met name bepalingen m.b.t. de dienstverlener, de inhoud van de dienst en de afnemer van een dienst. Een regel heeft specifiek betrekking op die diensten, wanneer hij tot doel heeft die diensten uitdrukkelijk en gericht te reglementeren.

Maar de Commissie gaat NIET restrictief om met deze elementen. Er dient ook genotificeerd te worden in de volgende gevallen:

- een regeling die mede, maar niet uitsluitend diensten van de informatiemaatschappij reguleert
Voorbeelden zijn de Handelsregisterwet, de Kadasterwet en de wijzigingswet computercriminaliteit.
- een dienst die ter uitoefening van een publieke taak wordt verricht
Een voorbeeld is het reguleren van (tarieven voor) het online en via Internet raadplegen van publieke bestanden.

*Diensten-
richtlijn*

Regelgeving op het terrein van diensten kan ook onder de notificatieprocedure van de Dienstenrichtlijn vallen. Voor de Dienstenrichtlijn is een aparte handleiding beschikbaar. Indien zowel de notificatierichtlijn als de Dienstenrichtlijn van toepassing is, kan in bepaalde gevallen gebruik worden gemaakt van een

dubbelmelding. Zie voor deze dubbelmelding hoofdstuk 5.

Voorbeelden van elektronische diensten:

- *regels voor de uitgifte van elektronisch geld*
- *voorwaarden (zoals beroepskwalificaties, beroepservaring, financiële garanties, tarifiering, registratie) voor de uitoefening van online-activiteiten van een advocaat, belastingsadviseur, architect, makelaar, tolk/vertaler, psycholoog of arts*
- *regulering van financiële online-dienstverlening (verzekeringsdiensten, thuisbankieren, beursdiensten)*
- *regels inzake reclame op Internet c.q. voor via Internet geleverde diensten;*
- *voorschriften (zoals leeftijd, woonplaats) inzake de deelneming aan kansspelen op Internet*
- *regulering van het via Internet bestellen van geneesmiddelen, boeken van een vakantiereis, afsluiten van een verzekering, reserveren van theaterkaartjes*
- *regulering van op Internet aangeboden online-amusement (zoals videospel, film of muziek op aanvraag)*
- *bepalingen die verwijzen naar een gedragscode voor professionele leveranciers van online-diensten of naar andere regels inzake diensten, beroepscode of codes voor goede praktijken*
- *regulering van educatieve online-diensten die door private onderwijsaanbieders bij studenten thuis worden geleverd (commercieel onderwijs op afstand)*
- *eisen aan telebewaking van bedrijven of woningen vanuit bewakingscentrales;*
- *voorschriften m.b.t. elektronische kranten, tijdschriften, bibliotheken, databanken of verkeersinformatie*
- *bepalingen inzake de verantwoordelijkheid of de aansprakelijkheid van een internet-provider*
- *regelgeving inzake de digitale handtekening.*

Vraag 4.

Is er een uitzondering op de notificatieverplichting van toepassing?

Niet alle technische voorschriften behoeven notificatie. Er is een aantal uitzonderingen op de notificatieplicht, zie hiervoor de volgende subvragen.⁶

4.1 Kan notificatie kan achterwege blijven vanwege artikel 10 van de notificatierichtlijn?

a. Implementatie

*Beleids-
ruimte*

Art. 10, eerste lid, van de richtlijn bepaalt dat er niet genotificeerd hoeft te worden indien de lidstaten voldoen aan hun verplichtingen die voortvloeien uit dwingende communautaire besluiten. Echter, bij implementatieregelgeving kan de invulling van toegestane beleidsruimte een rol spelen bij het bepalen of notificatie nodig is. Het is

---

⁶ Bij twijfel over notificatieplichtigheid is het raadzaam wel te notificeren, tenzij dit op problemen stuit. In het laatste geval is het raadzaam de departementale notificatiecoördinator te raadplegen. Deze kan informatie verstrekken over eventuele consultatie van de Commissie ('pre-notificatie').

* Dit lijdt uitzondering bij integrale omzetting van een Europese of internationale *norm*. Overigens kan dan met notificatie van de ontwerpnorm worden volstaan; de tekst ervan hoeft niet meegestuurd te worden.

niet geheel duidelijk of deze uitzonderingsgrond ook kan worden ingeroepen als nationale voorschriften weliswaar niet ondubbelzinnig voortvloeien uit de betreffende Europese regelgeving maar wel ter uitvoering ervan worden genomen. Uit de jurisprudentie kan worden afgeleid dat deze uitzondering restrictief moet worden uitgelegd. Er dient, om de uitzonderingsgrond te kunnen inroepen, in elk geval een direct verband te zijn tussen het Europese besluit en de nationale maatregel.

Optionele vs minimum Indien er sprake is van optionele implementatie (lidstaten kunnen kiezen uit beperkte alternatieven), dan hoeft er niet genotificeerd te worden. Is er sprake van minimumharmonisatie, waarbij lidstaten verdergaande maatregelen kunnen nemen of instandhouden, vallen die maatregelen wel onder de notificatieplicht.

Een voorbeeld is het verbod op het gebruik van clenbuterol door veehouders dat als gevolg werd beschouwd van een richtlijn inzake het onderzoek van dieren en vers vlees op de aanwezigheid van residuen, hoewel zo'n nationaal voorschrift niet specifiek in de richtlijn was opgenomen. In de richtlijn zelf werd het gebruik van clenbuterol reeds verboden, en daarmee ook in de nationale regelgeving die ter implementatie was opgesteld.

b. Een verdrag waarbij alle EU-lidstaten partij zijn

Gehele grondgebied Net als bij Europese regelgeving geldt zo'n verdrag voor het gehele EU-grondgebied. Voor Nederland is dat het grondgebied in Europa. Als één of meer lidstaten geen partij zijn vanwege de aard van het verdrag, dient in beginsel wel genotificeerd te worden. Het dient hierbij aangetekend worden dat in de meeste gevallen de EU (mede) partij zal zijn bij een verdrag, waardoor er niet genotificeerd hoeft te worden.

Dit kunnen bijvoorbeeld verdragen zijn in het kader van IMO, zoals MARPOL of SOLAS.

c. Er wordt gebruik gemaakt van een vrijwaringsclausule in een EU-besluit

Vrijwaring Als in het EU-besluit zelf al wordt aangegeven dat er bescherming van een bepaalde markt of een bepaald product mogelijk is, hoeft een nationale regeling die van zo'n vrijwaringsclausule gebruik maakt, niet overeenkomstig richtlijn 98/34/EG te worden genotificeerd. Wel bevat zo'n EU-besluit zelf vaak de opdracht de vrijwaringsmaatregelen te melden.

d. Er wordt uitvoering gegeven aan een arrest van het Hof van Justitie EU

Nakoming Hofarrest Art. 10, eerste lid, van de richtlijn bepaalt dat er geen notificatie hoeft plaats te vinden indien de nationale regelgeving zich beperkt tot het gevolg geven aan een arrest van het Hof van Justitie.

e. Er wordt uitvoering gegeven aan een verzoek van de Commissie tot opheffing van een handelsbelemmering

Nakoming Commissieverzoek Art. 10, eerste lid, van de richtlijn bepaalt dat er geen notificatie hoeft plaats te vinden bij een verzoek van de Commissie dat ten doel heeft een belemmering op te heffen voor het handelsverkeer, of wat betreft regels betreffende diensten, voor het vrije verkeer van diensten of de vrijheid van vestiging van dienstverleners.

De wijziging van het Besluit tandartsenpraktijken milieubeheer werd door Nederland niet genotificeerd met een beroep op het feit dat de regeling nodig was om een handelsbelemmering op te heffen. De Commissie had daarom verzocht tijdens een zgn. pakketvergadering.

4.2. Kan notificatie achterwege blijven vanwege artikel 1 lid 11 van de notificatierichtlijn?

a. Een individueel besluit van een overheidsorgaan

Individueel geval Art. 1 lid 11 van de richtlijn geeft aan dat de werkingssfeer van de richtlijn is beperkt tot het gebruik in een lidstaat of in een groot deel van een lidstaat. Een beschikking in de zin van de Algemene wet bestuursrecht betreft een individueel geval en is niet notificabel. Dit sluit overigens niet uit dat een beschikking wél notificabel kan zijn onder de Verordening wederzijdse erkenning goederen. Zie daarvoor paragraaf 7.3 van deze Handleiding.

b. Regelgeving van provincies en gemeenten

Decentraal Art. 1 lid 11 van de richtlijn geeft aan dat de werkingssfeer van de richtlijn is beperkt tot het gebruik in een lidstaat of in een groot deel van een lidstaat. De regelgeving van afzonderlijke provincies en gemeenten is naar zijn aard territoriaal beperkt en behoeft dus geen notificatie. (Zie tevens vraag 1).

c. Regelgeving van de centrale overheid en van zbo's voorzover deze voor slechts een deel van het nationale grondgebied geldt

Territoriaal beperkt Art. 1 lid 11 van de richtlijn geeft aan dat de werkingssfeer van de richtlijn is beperkt tot het gebruik in een lidstaat of in een groot deel van een lidstaat. Regelgeving van zelfstandige bestuursorganen kan naar zijn aard territoriaal beperkt zijn waardoor er een uitzondering ontstaat op de notificatieplicht.

d. Convenanten waarbij de centrale overheid geen partij is

Grondgebied Dit zijn geen door de lidstaat genomen maatregelen voor het gehele grondgebied.

e. Maatregelen ter bescherming van personen (m.n. van werknemers) bij het gebruik van producten, voorzover deze maatregelen geen gevolgen hebben voor die producten.

Bescherming Dit volgt uit de uitzonderingen die genoemd zijn in de definitie van "technisch voorschrift" zoals neergelegd in art. 1 onder 11 van de richtlijn.

Een voorbeeld is een regeling mbt het wel of niet aanwezig zijn van installaties voor de ontsmetting van schoeisel ivm het voorkomen van de ziekte van Aujeszky door varkenshouders, zoals in de zaak Donkersteeg van het Hof van Justitie.

4.3. Kan notificatie achterwege blijven vanwege een uitzondering voor diensten van de informatiemaatschappij?

a. Diensten die niet op afstand, langs elektronische weg of op individueel verzoek worden geleverd.

Definitie Artikel 1 lid 2 van de richtlijn definieert diensten van de informatiemaatschappij als 'diensten die gewoonlijk tegen vergoeding, langs elektronische weg, op afstand en op individueel verzoek van een afnemer van diensten verricht wordt'.

Voorbeelden zijn offline diensten (bijvoorbeeld d.m.v. usb), reservering bij een reisbureau via de computer in de aanwezigheid van een klant, raadpleging van een advocaat via de telefoon of fax, televisie- en radio-omroepdiensten en teletekst.

b. Activiteiten die de staat zonder economische tegenprestatie verricht in het kader van zijn publieke taak.

Dienst van algemeen belang Het gaat om de publieke taak op sociaal (bijv. ziekenhuiszorg), cultureel, administratief (bijv. paspoortverstrekking), justitie en onderwijsgebied. Zie hiervoor overweging 18 van richtlijn 98/48/EG. Deze uitzondering wordt door de Commissie restrictief uitgelegd. Zo zijn diensten die ter uitoefening van een publieke taak worden verricht niet per definitie van de notificatieplicht uitgesloten. Bij het online raadplegen van een publiek bestand of register achtte de Commissie notificatie aangewezen (zie hieronder).

Diensten van algemeen economisch belang Bij "diensten van de informatiemaatschappij" gaat het volgens de notificatierichtlijn (art. 1, onder 2) om diensten die gewoonlijk tegen vergoeding, langs elektronische weg, op afstand en op individueel verzoek van een afnemer verricht worden. Om als "dienst" gekwalificeerd te worden, moet er volgens de vaste rechtspraak van het Hof sprake zijn van een economische tegenprestatie. In dit verband is de vraag gerezen, of het reguleren van (tarieven voor) het online en via internet raadplegen van publieke bestanden en registers genotificeerd moet worden. Het gaat hierbij immers om informatie die ter beschikking wordt gesteld in het kader van de uitoefening van een publieke taak. Hoewel dit niet met zoveel woorden uit de richtlijn is af te leiden, is de Commissie van oordeel dat in dergelijke gevallen wel notificatie nodig is. Het feit, dat het hier gaat om diensten in het kader van de uitoefening van een publieke taak, doet niet af aan het economische karakter van de dienstverlening.

c. Regels die slechts indirect, impliciet of incidenteel zien op elektronische diensten.

Strafbepalingen Het gaat om regels die slechts zijdelings betrekking op elektronische diensten hebben of hiervoor niet specifiek zijn bedoeld. Zie hiervoor overweging 5 van richtlijn 98/48/EG. Denk aan algemene (straf)bepalingen inzake de vrijheid van meningsuiting of de bescherming van minderjarigen. Ook hiervoor geldt dat de Commissie niet snel aanneemt dat van deze uitzondering sprake is.

d. Telecommunicatiediensten zoals omschreven in richtlijn 90/387/EEG (zie artikel 1 lid 5)

Telecommunicatie Regels betreffende zaken die vallen onder een Europese regeling inzake telecommunicatiediensten zoals omschreven in richtlijn 90/387/EEG behoeven geen notificatie. Het gaat hierbij niet alleen om zuivere omzettingsmaatregelen maar ook om aanvullende of daarop volgende voorschriften.

e. Financiële diensten (zie artikel 1 lid 5)

Financiële diensten Regels betreffende zaken die vallen onder Europese regelgeving inzake financiële diensten behoeven geen notificatie. Het gaat hierbij niet alleen om zuivere omzettingsmaatregelen maar ook om aanvullende of daarop volgende voorschriften.

f. Gereguleerde markten (zie artikel 1 lid 5)

Beurzen e.d. Regels m.b.t. gereguleerde markten (beurzen) of andere markten of instellingen die compensatie- of verrekeningsverrichtingen voor die markten doen hoeven geen notificatie vooraf. Denk aan regels inzake beurshandel via de computer. **Let op: Bij dergelijke financiële regels is echter melding achteraf d.w.z. ná vaststelling van het voorschrift, vereist!**

4.4. Kan notificatie achterwege blijven vanwege jurisprudentie van het Hof van Justitie?

a. Delegatiegrondslagen

*Delegatie
bepaling*

Het gaat hierbij om bepalingen die de bevoegdheid geven om technische voorschriften vast te stellen of bepalingen zonder zelfstandig rechtsgevolg. De richtlijn ziet op de inhoud van het technisch voorschrift, niet op de juridische mogelijkheid om technische voorschriften vast te stellen. Bepalingen die geen zelfstandig rechtsgevolg hebben, maar die louter de basis vormen voor nadere uitwerking in regelgeving, behoeven geen notificatie.

In de Securitel-zaak (C-194/94) werd bevestigd dat bepalingen niet behoeven te worden genotificeerd wanneer daarin slechts de bevoegdheid wordt gedelegeerd om technische voorschriften te stellen zonder op de inhoud ervan in te gaan.

b. Verkoopmodaliteiten (zie de zgn. post-Keck jurisprudentie van het Hof)

Keck-arrest

Uit de jurisprudentie die het Hof na het Keck-arrest heeft ontwikkeld kan worden afgeleid dat verkoopmodaliteiten (de omstandigheden van het verkopen van producten betreffen) en niet genotificeerd hoeven te worden omdat ze niet tot discriminatie leiden, indien:

- de bepalingen op alle marktdeelnemers in Nederland van toepassing zijn en;
- de invloed gelijk is op Nederlandse producten en op die uit andere lidstaten.

Voorbeeld van een regeling met verkoopmodaliteiten die geen notificatie behoeft, is een regeling die het maken van handelsreclame voor zendingrichtingen van een niet-toegelaten type verbiedt.

In de zaak Colim Bigg's (C-33/97, Colim NV en Bigg's Continent Noord NV) werd bepaald dat productinformatie wel dient te worden verschaft via een etiket of gebruiksaanwijzing maar dat de verplichting om de productinformatie op een etiket in de taal van het gebied te stellen waar het product op de markt wordt gebracht, geen technisch voorschrift is.

c. Vestigingsvoorwaarden voor ondernemingen

Vestiging

Deze voorwaarden bevatten geen voorschriften met betrekking tot een product maar betreffen randvoorwaarden voor de ondernemingen om handel te kunnen drijven.

4.5. Kan notificatie achterwege blijven op basis van het systeem van het Verdrag?

*Staatsveilig-
heid*

Voor de staatsveiligheid c.q. militaire doeleinden bestemde goederen (wapens, munitie en oorlogsmateriaal) hoeven niet genotificeerd te worden. Dit volgt uit de reikwijdte van art. 346 VWEU, waarin nationale veiligheid en materiaal voor specifiek militaire doeleinden buiten de werkingssfeer van het Verdrag worden geplaatst.

3.1. Op welk moment in de nationale procedure dient notificatie plaats te vinden?

Ontwerpfase Het *ontwerp* van de regeling waarin bepalingen inzake producten of elektronische dienstverlening voorkomen, moet worden genotificeerd. Het ontwerp moet zich in een stadium van voorbereiding bevinden waarin het nog mogelijk is ingrijpende wijzigingen aan te brengen. In verband hiermee én om te zorgen dat de nationale besluitvorming toch zoveel mogelijk is afgerond, leent slechts een aantal momenten zich voor notificatie.

Wetten en AMvB's

Wetten en amvb's Voor wetten en amvb's na accordering door de Ministerraad. In beginsel moet gewacht worden tot na afloop van de standstilltermijn alvorens het stuk naar de Raad van State kan worden gestuurd (zie ook Ar 261a en 263).

Raad van State Hoewel het streven is om notificatie te laten plaatsvinden vóór het aanhangig maken van het ontwerp bij de Raad van State, kan ervoor gekozen worden notificatie en Raad van State-advisering in de tijd samenvallen. Met name in gevallen waarin geen noemenswaardige wijzigingen of problemen in het regelgevingstraject meer zijn te verwachten kan dit grote tijdswinst opleveren. Dat de beide processen parallel lopen, dient gemeld te worden in de adviesaanvraag aan de Raad van State.

Gevolgen Het gelijktijdig versturen aan Raad van State en Europese Commissie kan drie gevolgen hebben.

Openbaarheid

1. Er kunnen vragen opkomen over de verhouding tussen de 'geheimhoudingsplicht' ten aanzien van de stukken die bij de Raad van State liggen⁷ enerzijds en de openbaarheid van de genotificeerde ontwerpregelgeving anderzijds. Immers, na ontvangst van de notificatie plaatst de Europese Commissie de ontwerpregelgeving op internet. In de praktijk wordt er van uitgegaan dat het ene niet in strijd met het andere is vanuit de overweging dat de tekst die aan de Raad van State is voorgelegd niet (noodzakelijk) identiek is aan de tekst die aan de Commissie is genotificeerd. De Raad maakt normaliter ook geen probleem van deze parallelle procedure, hoewel soms in het advies wordt opgemerkt dat men het ontwerp terug verwacht als er ingrijpende wijzigingen o.i.v. de notificatieprocedure worden doorgevoerd (zie ook hieronder). Desgewenst kan bij verstrekking aan de Commissie worden vermeld dat de overgelegde tekst is geaccordeerd door de Ministerraad. (IWB 99/6, 7 april 1999). NB: Gelijktijdige aanbieding ter advisering aan de Raad van State is geen afdoende reden om de notificatie als vertrouwelijk aan te melden.

Terug naar de Raad

2. Wanneer de notificatie tot wijzigingen van de ontwerpregelgeving noodzaakt, kan dit tot gevolg hebben dat het voorstel opnieuw aan de Raad van State moet worden voorgelegd. Bij de vraag of een wijziging significant is, speelt mede een rol of die wijziging raakt aan een onderwerp dat de Raad van State in zijn advies specifiek aan de orde heeft gesteld.

Terug naar

3. Wanneer de advisering door de Raad significante wijzigingen van de

⁷ Voor advies aan de Raad van State toegezonden stukken worden op grond van art 25a Wet op de Raad van State pas openbaar gemaakt bij gelegenheid van publicatie van het advies en het nader rapport.

de Commissie ontwerpregelgeving tot gevolg heeft, kan het zijn dat opnieuw genotificeerd moet worden. (Zie meer hierover onder vraag 3.2.).

Ministeriële regelingen

Ministeriële regelingen Ministeriële regelingen dienen genotificeerd te worden op het moment dat er een inter- en intradepartementaal afgestemd concept ligt, maar in elk geval vóór ondertekening door de minister.

Inwerking-treding voor 1 januari Het komt regelmatig voor dat er (ministeriële) regelingen worden genotificeerd die per 1 januari in werking moeten treden. Deze regelingen dienen uiterlijk begin september bij het CDIU (Centrale Dienst In- en Uitvoer, zie paragraaf 4.2.) worden aangeleverd. De standstilltermijn loopt dan in principe begin/medio december af, zodat er net genoeg tijd is voor ondertekening door de minister en publicatie in de Staatscourant. Dit laat onverlet dat wanneer er een UGM wordt uitgebracht, de standstillperiode verlengd wordt en inwerkingtreding per 1 januari niet meer mogelijk is.

Financiële en fiscale maatregelen Voor fiscale en financiële regelingen geldt dat deze uiterlijk half december moeten zijn ingediend. Ook al geldt hier niet de standstilltermijn van drie maanden, de Commissie zal wel moeten beoordelen of er inderdaad sprake is van een financiële of fiscale maatregel.

Convenanten

Afgestemd concept Voor *convenanten* geldt dat deze genotificeerd moeten worden op het moment dat er een onderling afgestemd concept ligt, maar in elk geval vóór ondertekening door de partijen. Dus er dient eerst genotificeerd te worden en na afloop van de notificatieprocedure pas te worden ondertekend.

Ondertekening Bij convenanten komt het voor dat met de ondertekening van het convenant door betrokken partijen niet gewacht kan worden totdat de standstilltermijn van 3 maanden is verstreken. In die situatie kan onderstaande inwerkingtredingsbepaling in het convenant worden opgenomen. Met die bepaling wordt de vaststelling en de inwerkingtreding opgeschort tot het moment waarop de standstilltermijn van drie maanden is verstreken. Het convenant wordt daardoor gedurende de standstilltermijn niet geacht inwerking te zijn getreden.

Model inwerking-tredings-bepaling “ Het convenant wordt geacht niet te zijn vastgesteld en treedt niet in werking dan na afloop van een periode van drie maanden, te rekenen vanaf de datum waarop de Commissie de mededeling ontvangt als bedoeld in artikel 8, eerste lid, van Richtlijn nr. 98/34/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 juni 1998 betreffende een informatieprocedure op het gebied van normen en technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij (PbEG L 204), zoals gewijzigd bij richtlijn nr. 98/48/EG van 20 juli 1998 (PbEG L 217; verder Richtlijn 98/34/EG), mits er in die periode geen Uitvoerig Gemotiveerde Mening (UGM) door de Commissie of een andere lidstaat worden ingediend.”

3.2. Wanneer moet opnieuw worden genotificeerd?

Significante wijziging In artikel 8, lid 1, van de richtlijn is bepaald dat de lidstaten tot een nieuwe mededeling overgaan, indien zij in het genotificeerde ontwerp voor een technisch voorschrift significante wijzigingen aanbrengen die:

- een verandering van het toepassingsgebied,

- een verkorting van het oorspronkelijk geplande tijdschema voor de toepassing of,
- een toevoeging van specificaties of eisen of het stringenter maken ervan, tot gevolg hebben.

Bestaande voorschriften Naar analogie kan bovenstaande regel voor significante wijzigingen in een ontwerp voor een technisch voorschrift ook worden toegepast bij wijzigingen van bestaande (reeds vastgestelde) technische voorschriften. Het notificeren van wijzigingen van bestaande technische voorschriften is dan niet noodzakelijk bij wijzigingen die geen verandering van het toepassingsgebied, een verkorting van het oorspronkelijk geplande tijdschema voor de toepassing, een toevoeging van specificaties of eisen of het stringenter maken ervan tot gevolg hebben.

Vervanging Een nationale maatregel die bestaande, genotificeerde technische voorschriften herhaalt of vervangt, zonder daaraan technische specificaties of andere, nieuwe of aanvullende voorwaarden toe te voegen, hoeft niet opnieuw genotificeerd te worden. (r.o. 82 C-267/03 Lindberg; r.o. 22 C-33/97 Colim Bigg's).

Voor en na inwerking-treding In de zaak Schwibbert, (C-20/05) heeft het Hof van Justitie benadrukt dat een nationale regeling die technische voorschriften bevat die voor de inwerkingtreding van de notificatierichtlijn tot stand is gekomen maar daarna wordt uitgebreid tot nieuwe producten, genotificeerd dient te worden. Een dergelijke uitbreiding is een significante wijziging als bedoeld in de notificatierichtlijn.

3.3. Wat moet worden genotificeerd?

Totaal Eén notificabel voorschrift in een regeling noopt al tot notificatie van de gehele regeling. Genotificeerd moeten worden de *gehele* ontwerpmaatregel, de bijbehorende (memorie/nota van) *toelichting* en eventuele *andere relevante informatie*.

Begrijpelijkheid Of het laatste noodzakelijk is hangt af van het concrete geval. Als doel, strekking en reikwijdte ondubbelzinnig blijken uit de tekst van en/of de toelichting bij de regeling, kan worden volstaan met de regeling en de toelichting. Als voor een goed begrip van de materie raadpleging van de juridische context onontbeerlijk is (bijv. wettelijke grondslag, samenhangende bepalingen in andere regelingen) moet deze informatie ook worden meegezonden. *In ieder geval* moeten, wanneer om redenen van volksgezondheid, consumenten- of milieubescherming de verhandeling of het gebruik van een stof, preparaat of chemisch product wordt beoogd, de gegevens over die stof, over verkrijgbare vervangende producten, de verwachte gevolgen van de maatregel en een risicoanalyse meegezonden worden!

Eerdere notificatie en basis-document Indien een ontwerpmaatregel een andere regeling wijzigt, dient ofwel de te wijzigen regeling meegezonden te worden ofwel het notificatienummer te worden gemeld van eerder notificatie van deze andere regeling. Bij normen voor stoffen moet ook het 'basisdocument' (als dat bestaat) meegestuurd te worden: het wetenschappelijk document over de stof, dat aanleiding geeft tot het voorschrift.

3.4. Hoe moet worden genotificeerd?

16-punten-bericht De wijze van notificatie is cruciaal: dit *moet* geschieden aan de hand van een vragenlijst, een zogeheten '16-punten bericht'. Een toelichting op het model is

opgenomen in bijlage I van deze handleiding. De 16 punten moeten worden overgenomen en worden ingevuld. Het notificatiepakket wordt per e-mail aangeboden aan de Centrale Dienst In- en Uitvoer (CDIU).

Het volledige pakket bestaat dus uit:

- het 16-punten bericht;
- de ontwerpmaatregel (inclusief de ontwerp-(memorie/nota van) toelichting) en;
- eventueel referentiemateriaal (basisteksten).

CDIU Het notificatiepakket moet per e-mail, worden opgestuurd aan:
Centrale Dienst In - en Uitvoer (CDIU)
T.a.v. Mw Hennie Boekema (050- 523 21 35)/
Mw. Tineke Elzer (050- 523 21 33)
E-mail: cdui.notifications@belastingdienst.nl

3.5. Hoe moeten de ontwerpmaatregel en de toelichting er uit zien?

*Wederzijdse
erkennings-
clausule* Hoewel het ontwerp voor een te notificeren maatregel niet aan bepaalde eisen hoeft te voldoen, moet wel steeds worden bezien of een clausule van wederzijdse erkenning moet worden opgenomen. In dat geval moet worden bepaald dat producten of diensten die voldoen aan buitenlandse eisen die een gelijkwaardig beschermingsniveau bieden, op de Nederlandse markt worden toegelaten. Ook wanneer aan de toelating een keuring vooraf gaat, moet de maatregel in beginsel vermelden dat keuringen die op basis van gelijkwaardige buitenlandse onderzoeken zijn verricht, worden erkend.

AR 131c Het principe van wederzijdse erkenning is ontwikkeld door het Hof van Justitie in de zaak Cassis de Dijon (zaak 120/78) en de daaropvolgende jurisprudentie. Het Hof beschouwde in de zaak Commissie tegen Frankrijk (zaak C-184/96) het ontbreken van een clausule van wederzijdse erkenning als een schending van het vrij verkeer van goederen op grond van het Verdrag. De Europese Commissie let bij de notificatie scherp op de aanwezigheid van een clausule van wederzijdse erkenning.⁸ Het ontbreken ervan kan leiden tot een UGM en dus tot verlenging van de standstill termijn. In de Aanwijzingen voor de regelgeving is een model voor een wederzijdse erkenningsclausule opgenomen (AR 131c).

*16-punten-
bericht* Onder punt 8 van de notificatie dient aangegeven te worden of er een bepaling inzake wederzijdse erkenning is opgenomen en zo ja waar deze bepaling is opgenomen. Indien er geen bepaling inzake wederzijdse erkenning is opgenomen dient gemotiveerd te worden waarom een bepaling van wederzijdse erkenning niet noodzakelijk of mogelijk is.

Vrij verkeer Uiteraard moet de inhoud van de maatregel verder ook inhoudelijk overeenstemmen met het EU-Verdrag (met name het vrije verkeer van goederen en diensten).

*Memorie/
nota van
toelichting* In de (memorie/nota van) toelichting bij een te notificeren maatregel moet worden vermeld dat de maatregel is genotificeerd (artikel 12). In de Aanwijzingen voor de regelgeving is hiervoor een model opgenomen (AR 261b).

WTO Ook voor WTO-notificaties geldt dat in de (memorie/nota van) toelichting moet worden vermeld dat een maatregel is genotificeerd. Ook hiervoor is in de

---

⁸ Interpretatieve mededeling van de Commissie — Een gemakkelijkere toegang voor goederen tot de markten van andere lidstaten: praktische toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning

Aanwijzingen voor de regelgeving een model opgenomen (zie de toelichting bij AR 261b).

Notificatienummer en -datum kunnen nadien worden ingevuld. Bij *formele wetten* moet dit gebeuren vóórdat het voorstel naar de Tweede Kamer gaat. Met het aanhangig maken bij de Tweede Kamer moet dus gewacht worden totdat de ontvangstbevestiging van de Commissie is verkregen, hierin staan namelijk nummer en datum.

NB: Wanneer een maatregel niet vergezeld gaat van een toelichting, moet bij de publicatie ervan naar de notificatie worden verwezen.

Tegemoet gekomen aan opmerkingen Het is raadzaam in de toelichting aan te geven in hoeverre tegemoet is gekomen aan eventuele opmerkingen van andere landen en/of de Commissie. Bij formele wetgeving zullen de uitkomsten van de notificatieprocedure niet altijd meer in de memorie van toelichting kunnen worden gemeld, namelijk wanneer het voorstel al in parlementaire behandeling is. Indien eventuele opmerkingen leiden tot aanpassing van het wetsontwerp moet de achtergrond hiervan worden belicht bij de nota van wijziging.

Vrij verkeer Het is raadzaam in de toelichting bij een te notificeren maatregel in te gaan op de verenigbaarheid van de maatregel met het vrij verkeer van goederen of diensten. Meer concreet moet worden aangegeven of de maatregel al dan niet onderscheid maakt tussen nationale en buitenlandse goederen of diensten, en uit hoofde van welk beschermwaardig belang de maatregel gerechtvaardigd is.

Voor maatregelen *met* onderscheid kan slechts een beroep worden gedaan op de excepties in het Verdrag (o.m. openbare orde en openbare veiligheid). Maatregelen *zonder* onderscheid kunnen daarnaast worden gerechtvaardigd op grond van belangen die in de jurisprudentie van het Hof van Justitie zijn erkend (o.m. bescherming van milieu en consument).

Motivering In alle gevallen moeten gemotiveerd worden waarom de maatregelen voldoen aan de noodzakelijkheids- en evenredigheidseis, om welke dwingende reden van algemeen belang het gaat, waarom de eis geschikt om dit belang te beschermen en niet verder gaat dan nodig is om dit belang te beschermen. Deze motivering dient in het 16-puntenbericht onder punt 9 vermeld worden.

Effectbeoordelingen Indien effectbeoordelingen (milieueffecttoets, bedrijfseffecttoets, uitvoerbaarheids- en handhaafbaarheidstoets etc.) zijn opgesteld, dient hier op te worden ingegaan in de toelichting. Tevens moet er melding van worden gemaakt op het 16-puntenbericht. De toets zelf hoeft niet te worden meegezonden, wel dienen de resultaten te worden weergegeven in de toelichting. Overigens dient de vermelding in de toelichting gewoonlijk ook op basis van nationale verplichtingen te worden opgenomen.

3.6. Welke rechtsgevolgen heeft niet-naleving van de verplichtingen uit de richtlijn?

De mogelijke rechtsgevolgen van niet-naleving van de verplichtingen uit de richtlijn verschillen per stap in het notificatieproces.

Niet toepasselijk voorschrift **1. Notificatieverzuim: Niet-toepasselijkheid**
Notificatieverzuim kan leiden tot niet-toepasselijkheid van de ten onrechte niet genotificeerde regeling. De technische voorschriften die niet zijn genotificeerd, kunnen niet worden afgedwongen bij derde partijen. Deze regel werd bevestigd en genuanceerd in de Securitel-zaak. Uit de Securitel-zaak (C-194/94) en de Lemmens-zaak (C-226/97, meermalen bevestigd) volgt dat notificatieverzuim weliswaar leidt tot niet-toepasselijkheid, maar dat het niet-nakomen van de notificatieplicht niet automatisch tot gevolg heeft dat bewijs verkregen door middel van de betreffende apparatuur niet kan worden gebruikt tegen een particulier in een strafzaak. Notificatieverzuim betekent dus niet dat elk gebruik van een product dat aan die eisen voldoet, onwettig wordt. Uit de zaak Sapod Audic (C-159/00) blijkt dat de nationale rechter hierna de verdere juridische consequenties kan bepalen.

Boete en dwangsom **2. Notificatieverzuim: inbreukprocedure**
Als wordt besloten om niet te notificeren kan de Commissie een inbreukprocedure starten bij het Hof van Justitie louter wegens het niet-naleven van de notificatieverplichting. Het Hof kan in een rechtszaak of na een inbreukprocedure door de Commissie of door middel van prejudiciële vragen van een nationale rechter oordelen dat de regeling ten onrechte niet genotificeerd is en derhalve de desbetreffende voorschriften niet toepasselijk zijn. Ook is het in het uiterste geval mogelijk dat wordt gevraagd de lidstaat een boete en dwangsom op te leggen.

Dit betekent dat een beslissing tot niet-notificatie bewust genomen en intern goed gemotiveerd moet worden zodat de motivering kan worden ingebracht in een eventuele inbreukprocedure.

Basisbepalingen **3. De aan de Commissie toe te sturen documenten**
Uit de zaak Commissie-België (C-145/97) blijkt dat bij mededeling van technische voorschriften, het niet-meesturen ter kennisgeving van de onder punt 10 van het 16-puntenbericht bedoelde basisbepalingen geen gevolgen heeft voor de toepasselijkheid van de technische voorschriften.

Niet toepasselijk voorschrift **4. Niet-naleving van de standstilltermijn**
Uit de Unilever-zaak (C-443/98) blijkt dat niet-naleving van de standstilltermijn ook tot niet-toepasselijkheid van regelgeving kan leiden. De verplichtingen op grond van art. 9 van de richtlijn (standstilltermijnen) moeten op dezelfde wijze moeten worden behandeld als die welke voortvloeien uit het niet-nakomen van de verplichtingen uit art. 8 van de richtlijn (notificatieplicht). Beide kunnen leiden tot niet-toepasselijkheid van de nationale regelgeving. Dit geldt eveneens voor een convenant dat in werking treedt voor het einde van de standstill periode.

Niet toepasselijk voorschrift **5. Te vroeg vaststellen van de regeling bij spoednotificatie**
Hoewel het Hof niet uitdrukkelijk heeft uitgemaakt wat het gevolg is van het te vroeg vaststellen van de regeling bij spoednotificatie, kan uit de jurisprudentie worden afgeleid dat het leidt tot niet-toepasselijkheid. Het vaststellen van de regeling wordt vastgesteld voordat toelating tot de spoedprocedure is ontvangen, leidt eveneens tot niet-toepasselijkheid. (Zie hoofdstuk 5 voor de spoedprocedure).

*Notificatie-
verzuim* **Herstel?** Een notificatieverzuim kan niet worden hersteld door de betreffende regeling alsnog te melden, omdat enkel een regeling in ontwerpfasen kan worden genotificeerd. Zolang de regeling blijft gelden, blijft ook het verzuim voortduren, dus is het wenselijk om zo snel mogelijk tot intrekking daarvan over te gaan.

Wel is het mogelijk om ter vervanging van de oude regeling een nieuwe doch inhoudelijk identieke regeling ter notificatie aan te bieden, die na verloop van de standstillperiode in werking kan treden.

Andere aandachtspunten?

Indien op grond van te notificeren technische voorschriften het mogelijk wordt voor nationale autoriteiten in Nederland om een product van de Nederlandse markt te weren dat rechtmatig in een andere lidstaat op de markt is gebracht, dient u tevens met een aantal overige zaken rekening te houden in verband met de op 13 mei 2009 in werking getreden Verordening wederzijdse erkenning goederen. Wanneer deze verordening precies van toepassing is en wat dit betekent staat in paragraaf 7.3. aangegeven.

4.1. Organisatie bij de Commissie

Comité 98/34 Het Comité Nationale Normen en Technische Voorschriften of 'Comité 98/34' (naar het nummer van de richtlijn) houdt zich bij de Commissie bezig met de uitvoering van de notificatierichtlijn. Het Comité staat hierin DG Enterprise bij. Alle lidstaten zijn in het Comité vertegenwoordigd.

EZ EZ vertegenwoordigt Nederland in dit Comité, dat een aantal malen per jaar bijeenkomt (hierna: vertegenwoordiger Comité). Op deze vergaderingen wordt het functioneren van de notificatieprocedure besproken. Ook komen er notificatiezaken aan bod die problemen op (kunnen) leveren, bijvoorbeeld als een lidstaat en de Commissie het over een dossier niet eens zijn.

ICER-N Alle departementen zijn vertegenwoordigd in de Interdepartementale Commissie Europees Recht – Notificatie (hierna: ICER-N).

De rol van de ICER-N is van belang in het kader van Comité 98/34 want:

- het Nederlandse standpunt dat EZ in Comité 98/34 inbrengt wordt in de ICER-N voorbereid;
- de verslagen van de vergaderingen van het Comité worden in de ICER-N besproken;
- via de ICER-N kunnen departementale vragen, problemen en ervaringen in het Comité worden ingebracht.

4.2. Organisatie binnen Nederland

CDIU De CDIU staat voor Centrale Dienst voor In- en Uitvoer en is een agentschap van het ministerie van Financiën. De CDIU verstuurt de Nederlandse notificaties aan de Commissie en, indien nodig (nl. bij productvoorschriften die significant en van rechtswege handelsbelemmerend zijn), aan het WTO-secretariaat. Via de CDIU komen ook eventuele opmerkingen op de notificaties binnen.

4.3. Organisatie bij de departementen

Noco's Bij ieder departement is een notificatiecoördinator aangewezen (noco), die deelneemt aan de ICER-N. Deze notificatiecoördinatoren zijn bij vragen of problemen omtrent notificatie en de te volgen procedure aanspreekpunt voor hun departement. De Noco is het aanspreekpunt voor de CDIU en de vertegenwoordiger in het Comité. De CDIU stuurt een notificatie pas door wanneer duidelijk is dat de noco van het betrokken departement de notificatie gezien heeft.

Opstellen = zorgdragen Over het algemeen geldt, dat degene die een maatregel met voorschriften inzake producten of elektronische diensten opstelt, verantwoordelijk is voor notificatie en derhalve moet zorgdragen voor tijdige en juiste notificatie, de EU-conforme inrichting van de ontwerpmaatregel en bijbehorende toelichting, eventuele publicatie van het voornemen, naleving van de standstillperiode enz.
Met andere woorden: degene die een notificabele maatregel opstelt, moet deze handleiding in acht nemen! Uiteraard vindt het notificeren zelf in afstemming met de noco plaats.

PBO Regelingen en verordeningen van de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie (product- en bedrijfsschappen) worden eerst goedgekeurd door het bestuur van de PBO, voordat ze genotificeerd worden. Om te voorkomen dat de Europese Commissie vragen stelt of het wel om een ontwerpvoorschrift gaat, is het raadzaam om in deze gevallen de volgende passage standaard op te nemen:

"Het gaat hier om een ontwerpverordening waarin nog ingrijpende wijzigingen kunnen worden aangebracht, zoals bedoeld in artikel 1 lid 10 van richtlijn 98/34. De verordening is door het bestuur van het Productschap vastgesteld, maar zal pas in werking kunnen treden na afloop van de standstill periode en met inachtneming van ingebrachte opmerkingen. Opmerkingen kunnen leiden tot wijziging van de verordening."

Product- en bedrijfsschappen notificeren via de notificatiecoördinatoren van de vakdepartementen. Over notificeren is door de SER een draaiboek notificatie vastgesteld.

5.1. Verloop van de procedure

1. Interdepartementale afstemming

3 werkdagen Na ontvangst van het pakket stuurt de CDIU een afschrift van het 16-punten bericht aan de vertegenwoordiger Comité (EZ) en in voorkomend geval ook aan andere betrokken departementen. Zij krijgen de gelegenheid om uiterlijk binnen 3 werkdagen bij de CDIU op het 16-puntenbericht te reageren. Het ministerie van EZ beziet het bericht op begrijpelijkheid en volledigheid. Bij het uitblijven van een reactie binnen deze termijn wordt er van uitgegaan dat betrokkenen akkoord gaan met doorgeleiding door de CDIU naar de Commissie. Reageert een betrokken departement wel binnen 3 werkdagen, dan zoekt het ministerie van EZ contact voor nadere afstemming.

Afstemming Het rondsturen van een 16-puntenbericht aan andere departementen is zodat zij vanuit beleidsmatig perspectief naar de technische voorschriften kunnen kijken, indien dat nog niet heeft plaatsgevonden. Dit betekent niet dat het rondsturen van het 16-puntenbericht in de plaats komt van beleidsmatige afstemming. Deze afstemming dient uiteraard al voor het rondsturen van het 16-puntenbericht te hebben plaatsgevonden. (Zie ook AR 259 van de Aanwijzingen voor de regelgeving).

2. De CDIU zendt het pakket aan de Commissie, de Commissie bevestigt

Nummer Nadat de CDIU de notificatie bij de Commissie heeft ingediend, stuurt de Commissie een bevestiging van het 16-puntenbericht (MSG 001) en de datum van de standstillperiode (MSG 003), beide voorzien van het toegekende notificatienummer (bijv. 2002/0250/NL). Vanaf de datum van de ontvangstbevestiging gaat de standstilltermijn van 3 maanden lopen. De CDIU stuurt deze stukken door naar de notificerende ambtenaar, de departementale notificatiecoördinator en andere betrokkenen (waaronder de vertegenwoordiger Comité). In correspondentie met de Commissie of andere landen moet dit nummer steeds worden vermeld.

3. WTO: vertaling en Staatscourant

WTO-procedure Ingeval van een WTO-notificatie (dus: bij bindende productvoorschriften die significant handelsbelemmerend zijn, zie hoofdstuk 6)

- stuurt de CDIU een Engelse vertaling van het 16-punten bericht aan de notificerende ambtenaar. Deze moet de vertaling van de terzake doende delen op juistheid bezien en de ontbrekende elementen aanvullen, met name de voorgenomen datum van vaststelling en van inwerkingtreding;
- de notificerende ambtenaar moet in de Staatscourant het voornemen melden voor een regeling met één of meer technische voorschriften. Een model voor deze mededeling is opgenomen in de Aanwijzingen voor de regelgeving (zie ook Ar 261b). NB Er hoeft dus *géén integrale voorpublicatie* van de regeling plaats te vinden!

4. Standstilltermijn

Opmerking en UGM De Commissie en andere landen kunnen gedurende 3 maanden, de zgh. standstilltermijn, een reactie geven over het genotificeerde ontwerp die alleen betrekking kunnen hebben op interne markt-aspecten.

Daartoe hebben de lidstaten en de Commissie twee opties:

- a. het maken van opmerkingen en;

- b. het geven van een uitvoerig gemotiveerde mening (UGM).

De Commissie heeft nog een derde optie gedurende de standstilltermijn:

- c. de Commissie kondigt een verordening of richtlijn aan.

Deze reacties hebben andere gevolgen voor de procedure en worden hieronder separaat behandeld. Indien er reacties op een genotificeerd ontwerp komen, worden deze via de CDIU bij de notificatiecoördinator en de opsteller van de regeling en andere betrokkenen (waaronder de vertegenwoordiger Comité) uitgezet. Zie voor aspecten van openbaarheid van opmerkingen en UGM's hoofdstuk 7 van deze handleiding.

a. Opmerkingen

Het maken van opmerkingen is het lichtste middel in de procedure en heeft de volgende consequenties.

<i>Rekenschap</i>	1. Er moet zoveel mogelijk rekening worden gehouden met de gemaakte opmerkingen. Dit betekent eventueel aanpassing van de tekst van het ontwerp en/of het in de toelichting ingaan op de mate waarmee rekening is gehouden met de opmerkingen.
<i>Reactie</i>	2. Er moet een antwoord opgesteld worden. Beantwoording moet via de gebruikelijke weg (de CDIU) geschieden en moet refereren aan de gemaakte opmerkingen en het notificatienummer. Een redelijk geachte termijn voor het opstellen van een reactie is 1 maand na afloop van de (eerste) standstillperiode. Wanneer binnen deze termijn geen antwoord wordt opgesteld, rappelleert de CDIU. De CDIU legt het conceptantwoord voor aan de vertegenwoordiger Comité en in voorkomend geval aan andere betrokken departementen. Zij krijgen de gelegenheid om binnen 3 werkdagen bij de CDIU te reageren. Bij het uitblijven van een reactie binnen deze termijn wordt er van uitgegaan dat betrokkenen akkoord gaan met doorgeleiding door de CDIU naar de Commissie. Reageert een betrokken departement wel, dan moet nadere afstemming plaatsvinden.
<i>Standstill</i>	3. De standstilltermijn van drie maanden wordt <u>niet</u> verlengd.

b. Uitvoerig Gemotiveerde Mening (UGM)

Meer gevolgen De Commissie en andere landen kunnen gedurende de standstilltermijn van 3 maanden, in plaats van een opmerking ook een uitvoerig gemotiveerde mening (UGM) indienen over het genotificeerde ontwerp. Een UGM kan alleen betrekking hebben op handelsbelemmeringen en niet op andere aspecten van het genotificeerde ontwerp bijvoorbeeld in verband met beleid op het terrein van 'beter wetgeven'. Een UGM komt binnen via de CDIU en de notificatiecoördinator. Een UGM heeft meer gevolgen dan een opmerking.

<i>Rekenschap</i>	1. Er moet rekening worden gehouden met de UGM. Dit betekent eventueel aanpassing van de tekst van het ontwerp en/of de toelichting daarop.
<i>Antwoord</i>	2. Er moet een antwoord opgesteld worden. Beantwoording moet via de gebruikelijke weg (de CDIU) geschieden en moet refereren aan de gemaakte opmerkingen en het notificatienummer. Een redelijk geachte termijn voor het opstellen van een reactie is 1 maand na afloop van de (eerste) standstill-periode. Wanneer binnen deze termijn geen antwoord

wordt opgesteld, rappelleert de CDIU. De CDIU legt het conceptantwoord voor aan de vertegenwoordiger Comité in voorkomend geval aan andere betrokken departementen. Zij krijgen de gelegenheid om binnen 3 werkdagen bij de CDIU te reageren. Bij het uitblijven van een reactie binnen deze termijn wordt er van uitgegaan dat betrokkenen akkoord gaan met doorgeleiding door de CDIU naar de Commissie. Reageert een betrokken departement wel, dan moet nadere afstemming plaatsvinden.

- Standstill* 3. De standstilltermijn wordt verlengd:
- met drie maanden voor goederen;
  - met één maand voor diensten van de informatiemaatschappij.
- De totale standstillperiode is dan zes resp. vier maanden (zie meer hieronder).

c. De Commissie kondigt Europese regelgeving aan.

Aankondiging De Commissie kan gedurende de standstilltermijn van 3 maanden, zelf een EU-richtlijn of -verordening terzake aankondigen of voorstellen danwel kan constateren dat een voorstel voor een richtlijn of verordening terzake bij de Raad is ingediend. Een dergelijke aankondiging heeft de meest ingrijpende gevolgen.

- Standstill* 1. De standstilltermijn wordt 12 maanden *indien* de Commissie een voorstel terzake van de materie doet of het voornemen daartoe aankondigt en 18 maanden *indien* de Raad van Ministers een gemeenschappelijk standpunt aanneemt (n.v.t. bij convenanten).
2. Of na afloop van de standstilltermijn de genotificeerde maatregel kan worden aangenomen hangt vervolgens af van de vraag of er inmiddels Europese regelgeving tot stand is gekomen. Lidstaten mogen geen maatregelen nemen die tegen het resultaat van Europese regelgeving ingaat.

Uitzondering op de standstilltermijn

De standstilltermijn is afwezig bij:

- Fiscaal* a. Fiscale of financiële maatregelen.
Deze mogen meteen na notificatie van het ontwerp worden vastgesteld (artikel 10, lid 4). Het is raadzaam een dergelijke maatregel niet meteen na notificatie vast te stellen, maar nog even te wachten op de ontvangstbevestiging van de Commissie. Dan is duidelijk of ook zij de maatregel als een fiscale of financiële maatregel beschouwt.
- Spoed* b. Spoedprocedure.
Wanneer een ontwerp is genotificeerd via de spoedprocedure (artikel 9, lid 7). Het is verplicht om te wachten op de bevestiging van de Commissie dat het inderdaad om een spoedprocedure gaat. Zie paragraaf 5.2. voor details over de spoedprocedure.

5. Vaststelling van de genotificeerde maatregel.

Standstill Kenmerkend voor de notificatieprocedure bij voorschriften inzake producten en elektronische diensten is dus dat de ontwerpmaatregel *niet eerder* kan worden vastgesteld *dan nadat* de Commissie en de andere lidstaten de gelegenheid hebben gehad om een reactie op het ontwerp te geven. Dit kan gedurende de *standstilltermijn*, die ingaat na ontvangst van het notificatiepakket door de

Commissie. Ongeacht of er daadwerkelijk opmerkingen worden gemaakt, kan het ontwerp pas na afloop van de standstilltermijn vastgesteld worden.

Let op: het is niet voldoende om de inwerkingtreding of de publicatie van de maatregel uit te stellen! Ook is het niet toegestaan een formele wet pas te notificeren tussen de ondertekening door de Koningin en het contraseign van de eerstverantwoordelijke minister. Er moet genotificeerd worden in een zodanig vroeg stadium van vaststelling van de nationale regelgeving dat wijziging van het ontwerp nog mogelijk is.

Wijziging NB 1: Als de inhoud van de ontwerpregel tijdens de vaststellingsprocedure ingrijpend wordt gewijzigd, dient de notificatieprocedure opnieuw doorlopen te worden. Zie ook paragraaf 3.2.
NB 2: Het vaststellen van een ontwerpregel vóór het einde van de standstilltermijn leidt tot niet-toepasselijkheid van de regeling. Zie ook paragraaf 3.6 onder 4.

Overzicht standstill:

- Regulier* a. De standstilltermijn is in beginsel 3 maanden. Deze termijn gaat in op de dag van ontvangst door de Commissie van de notificatie. De Commissie noemt in haar ontvangstbevestiging de datum waarop de standstilltermijn afloopt. Wanneer slechts opmerkingen worden ingediend wordt de standstilltermijn niet verlengd.
- WTO* b. Zie voor WTO-notificaties hoofdstuk 6. Voor hier is van belang te melden dat de standstilltermijn in het kader van de WTO (zowel TBT als SPS) twee maanden is. Er is echter een verschil tussen TBT- en SPS-notificaties met betrekking tot de aanvang van de standstilltermijn. Bij TBT-notificaties vangt de standstilltermijn tegelijk aan met de standstilltermijn van de EU-notificatie. Hier treedt dus geen verdere vertraging op van het wetgevingsproces. Bij SPS-notificaties vangt de standstilltermijn pas aan nadat de standstilltermijn van de EU-notificatie is verlopen en dus pas ná drie maanden.
- UGM* c. Indien een UGM wordt ingediend, wordt de standstilltermijn verlengd tot in totaal 6 maanden (bij goederen) danwel vier maanden (bij convenanten alsmede bij regels inzake elektronische diensten).
- Voorstel
Commissie* d. De standstilltermijn is:
- 12 maanden *indien* de Commissie een voorstel terzake van de materie doet of het voornemen daartoe aankondigt en;
  - 18 maanden *indien* de Raad van Ministers een gemeenschappelijk standpunt aanneemt (n.v.t. bij convenanten).
  - Bij regels inzake elektronische diensten geldt de 12- respectievelijk 18-maandstermijn alleen bij:
    1. een officieel bij de Raad ingediend voorstel - en dus niet louter een voornemen – en;
    2. een nationaal ontwerp dat niet strookt met het Commissievoorstel.

Het is raadzaam om de genotificeerde maatregel niet meteen na ommekomst van de standstilltermijn vast te stellen, maar hiermee een paar extra dagen te wachten. Reacties komen nl. vaak nog enkele dagen na afloop van de standstilltermijn binnen.

6. Afronding van de procedure

Definitieve teksten Vastgestelde maatregelen moeten, via de CDIU, gemeld worden (artikel 8, lid 3) door middel van een mededeling van de definitieve tekst van de nationale regelgeving. Hierdoor kunnen de Commissie en andere lidstaten zien hoe de uiteindelijke maatregel er uit ziet c.q. in hoeverre rekening is gehouden met termijnen, eventuele opmerkingen etc. Indien de nationale wetgevingsprocedure tussentijds is stopgezet, moet, via de CDIU, de Commissie worden meegedeeld dat het ontwerp is ingetrokken.

Rappel De Commissie houdt bij van welke genotificeerde ontwerpen zij geen definitieve versie of bericht van stopzetting heeft gekregen, of waar niet op opmerkingen of een UGM is gereageerd. De Commissie stuurt terzake periodiek een rappel (zgn. liste d'attente). Deze lijst wordt via de CDIU en de ICER-N onder de departementen verspreid.
Vier maanden na afloop van de standstilltermijn herinnert de CDIU bij het uitblijven van de definitieve tekst of een verzoek om stopzetting het betrokken departement aan zijn verplichting.

Intrekken NB: De notificatieprocedure kan ALLEEN worden afgerond door middel van een mededeling van de definitieve tekst door de notificerende overheid. Zonder dat kan de Commissie de notificatieprocedure niet afsluiten. Dit heeft tot gevolg dat er steeds opnieuw een rappel van de Commissie komt. Uiteindelijk zou de Commissie kunnen beslissen een inbreukprocedure te starten wegens het niet-meedelen van de definitieve tekst maar dat is een bijkomend punt. Het nog niet voorgekomen dat de Commissie uitsluitend om deze reden een inbreukprocedure start.
Overigens dient vanzelfsprekend ook aan de Commissie worden meegedeeld dat een ontwerp is ingetrokken als dat tijdens de notificatieprocedure plaatsvindt.

5.2. Spoedprocedure

5.2.1. Toepassing

Ernstig en onvoorzien De spoedprocedure (artikel 9 lid 7 richtlijn) is bedoeld voor de situatie dat een lidstaat vanwege een ernstige en onvoorzienbare situatie in zeer korte tijd technische voorschriften moet uitwerken om deze onmiddellijk daarop vast te stellen en in werking te doen treden.

Geen standstill In deze ernstige gevallen geldt de standstillperiode niet, wel moet het gaan om een ontwerpregel en moet met vaststelling van de maatregel gewacht worden op de bevestiging van de Commissie dat deze ook van mening is dat er sprake is van spoed.

Voorwaarden De spoedprocedure is alleen mogelijk wanneer er sprake is van:
1. een onvoorzienbare situatie;
2. een ernstige situatie;
3. de spoedregeling nodig is om de hieronder opgesomde belangen te beschermen.

Goede motivering van de onvoorzienbaarheid en ernst van de situatie is cruciaal. Als de Commissie niet van deze aspecten overtuigd is, wordt de notificatie niet als spoed geaccepteerd.

Bij voorschriften inzake producten of elektronische diensten:

Volksgezondheid, Het moet gaan om dringende redenen vanwege

- milieu, veiligheid*
- een met de bescherming van de volksgezondheid;
  - of het milieu danwel;
  - met de veiligheid;
- verband houdende met een *ernstige en onvoorziene situatie*.

Nederland heeft bijvoorbeeld regelgeving met betrekking tot vuurwerk en tot de MKZ-crisis met spoed genotificeerd. Hieruit blijkt dat er sprake moet zijn van ernstige en onvoorziene situaties als nationale crises, incidenten of rampen. Ook een Britse spoednotificatie van nieuwe type-aanwijzingen in verband met de millenniumbug viel eronder.

Specifiek bij voorschriften inzake elektronische diensten:

- Openbare orde*
- Het moet gaan om dringende redenen wegens:
- de bescherming van de openbare orde (t.b.v. het algemeen belang);
  - met name de bescherming van minderjarigen;
- verband houdende met een *ernstige en onvoorziene situatie*.

Specifiek bij regels inzake financiële elektronische diensten:

- Veiligheid en integriteit*
- Het moet gaan om dringende redenen wegens:
- de bescherming van de veiligheid en de integriteit van het financiële systeem;
  - m.n. de bescherming van deposanten, beleggers en verzekerden;
- verband houdende met een *ernstige en onvoorziene situatie*.

5.2.2. Verloop van de procedure

De spoedprocedure werkt als volgt:

<i>Ontwerp</i>	1. <i>Altijd</i> moet, op de gebruikelijke manier en via de CDIU, het <i>ontwerp</i> gemeld worden. Een reeds vastgestelde maatregel kan niet (achteraf) met spoed genotificeerd worden! Dit dient gerepareerd te worden door de regeling in te trekken en alsnog te notificeren (zie 3.6 onder 5). Hetzelfde geldt voor een convenant dat al in werking is getreden.
<i>16-punten-bericht</i>	2. Op het 16-puntenbericht dient bij de punten 11 en 12 (“beroep op en motivering van dringende redenen”) gemotiveerd te worden aangegeven dat een beroep op de spoedprocedure wordt gedaan.
<i>Bevestiging</i>	3. Met vaststelling van de maatregel moet gewacht worden op de bevestiging van de Commissie, aangezien toelating tot de spoedprocedure nodig is. M.a.w. <i>de Commissie</i> bepaalt of er sprake is van spoed of niet.

Goede motivering van de spoedeisendheid (in punt 12 van het 16-puntenbericht) is cruciaal. Als de Commissie niet van de spoedeisendheid overtuigd is, gaat de gebruikelijke 3-maandstermijn in. De praktijk leert dat de Commissie slechts in zeer uitzonderlijke gevallen aanneemt dat de spoedprocedure mag worden gevolgd.

- Spoed t.o.v. inhoud*
- Beoordeling van de *spoedeisendheid* door de Commissie staat los van haar beoordeling van de *inhoud van de maatregel* op verenigbaarheid met het vrij goederen- of dienstenverkeer. M.a.w. toelating tot de spoedprocedure betekent niet dat de Commissie het eens is met de maatregel. Echter: als de Commissie inhoudelijke bezwaren heeft, kan ze die slechts *achteraf* (dus: na vaststelling van de maatregel) naar voren brengen.

5.3. Dubbelmeldingen/one-stop-shop

5.3.1. Mogelijkheden

- Hoofdregeel* Onder dubbelmeldingen wordt verstaan het notificeren aan de Commissie onder richtlijn 98/34/EG om tegelijkertijd te voldoen aan richtlijn 98/34/EG en een andere Europeesrechtelijke verplichting. Hoofdregeel is dat elke Europeesrechtelijke verplichting tot melden, als aparte melding via de geëigende kanalen naar de Europese Commissie dient te worden verzonden. Uitgangspunt is dus dat dubbelmelding niet mogelijk is, en daarmee niet mogelijk om via één melding aan meerdere Europeesrechtelijke verplichtingen tot melding te voldoen.
- Staatssteun* Indien regelgeving zowel volgens richtlijn 98/34/EG als volgens de staatsteunregels dient te worden genotificeerd, dient dit via twee aparte meldingen te gebeuren. De notificatie volgens richtlijn 98/34/EG geldt dus niet als een melding van staatssteun. Ook de melding als staatssteun geldt niet als een melding onder richtlijn 98/34.
- Aanbestedingen* Technische eisen in een specifieke aanbestedingsprocedure moeten voldoen aan de aanbestedingsregels, en vallen niet de notificatieplicht van richtlijn 98/34 (het gaat immers niet om een technisch voorschrift zoals gedefinieerd in artikel 1 lid 9). Indien technische eisen echter generiek voor alle aanbestedingen gelden, gaat het wel om een technisch voorschrift en dienen de technische eisen wel conform richtlijn 98/34 te worden gemeld.
- Uitzonderingen* Op de hoofdregeel bestaan drie uitzonderingen. In deze gevallen is het wel mogelijk om via één melding, te weten via de notificatie onder richtlijn 98/34/EG, aan meerdere Europeesrechtelijke verplichtingen te voldoen. Dit is overigens geen plicht, apart melden onder elke richtlijn of verordening blijft altijd mogelijk. Deze drie gevallen betreffen:
- de Dienstenrichtlijn;
  - vier verordeningen over levensmiddelen en voeding en;
  - twee richtlijnen over respectievelijk verpakking en etikettering en reclame.
- Overigens hoeft de dubbelmelding niet op hetzelfde artikel te zien. Voorwaarde is dat het op dezelfde regeling ziet.
- Ad a. De Dienstenrichtlijn**
- Alleen voor vestiging* De Dienstenrichtlijn (richtlijn 2006/123/EG) bevat twee notificatieverplichtingen:
- artikel 15 leden 2 en 7 over eisen aan vestiging, en;
  - artikel 39 lid 5 juncto artikel 16 over eisen aan (tijdelijke) dienstverrichting.
- Zie voor meer informatie over notificeren onder de Dienstenrichtlijn de 'Handleiding notificatie onder de Dienstenrichtlijn'. Alleen voor regelgeving die zowel onder richtlijn 98/34/EG als onder artikel 15 (vestiging) van de Dienstenrichtlijn gemeld moet worden, kan gebruik gemaakt worden van de dubbelmelding (ook wel 'one-stop-shop' genoemd.) Voor regelgeving die zowel onder richtlijn 98/34 als onder artikel 39 lid 5 juncto artikel 16 van de Dienstenrichtlijn gemeld moet worden, kan geen gebruik worden gemaakt van de dubbelmelding, hier dienen dus twee aparte notificaties te worden gedaan.
- Ad b. Levensmiddelen en voeding**
- Vier verordeningen* Dubbelmelding bij regelgeving over levensmiddelen is mogelijk wanneer regelgeving zowel onder richtlijn 98/34/EG gemeld moet worden als onder een van de volgende verordeningen:
- Verordening (EG) nr. 315/93 inzake verontreinigingen in levensmiddelen;
  - Verordeningen (EG) nr. 852/853/854/2004 inzake levensmiddelenhygiëne;
  - Verordening (EG) nr. 1924/2006 inzake voedings- en gezondheidsclaims

voor levensmiddelen;

- Verordening (EG) nr. 1925/2006 betreffende de toevoeging van vitamines en mineralen en bepaalde andere stoffen aan levensmiddelen.

NB: De verordeningen voorzien in de mogelijkheid de nationale regeling voor te leggen aan het Permanent Comité. Dit dient apart te gebeuren, en kan niet via de notificatie conform richtlijn 98/34/EG gebeuren.

Ad c. Richtlijn verpakking en verpakkingsafval en richtlijn etikettering en reclame

Twee richtlijnen

- Dubbelmelding bij regelgeving over verpakkingen is mogelijk wanneer regelgeving zowel onder richtlijn 98/34/EG gemeld moet worden als onder Richtlijn 94/62/EG betreffende verpakking en verpakkingsafval.
- Dubbelmelding bij regelgeving over etikettering en reclame is mogelijk wanneer regelgeving zowel onder richtlijn 98/34 gemeld moet worden als Richtlijn 2000/13/EG inzake de etikettering en presentatie van levensmiddelen alsmede inzake de daarvoor gemaakte reclame.

NB: Richtlijn 2000/13 voorziet in de mogelijkheid de nationale regeling voor te leggen aan het Permanent Comité. Dit dient apart te gebeuren, en kan niet via de notificatie conform richtlijn 98/34 gebeuren.

5.3.2. Werkwijze

Alleen onder 98/34/EG

De kern van de dubbelmelding is dat de notificatie conform richtlijn 98/34/EG geschiedt, en dat deze melding tevens geldt als een melding onder de genoemde richtlijnen en verordeningen. Het omgekeerde is niet mogelijk, het is dus bijvoorbeeld niet mogelijk om een melding onder artikel 15 Dienstenrichtlijn tevens te laten gelden als notificatie conform richtlijn 98/34.

Aangegeven op 16-puntenbericht

Cruciaal is dat op het 16-puntenbericht wordt vermeld dat de notificatie conform richtlijn 98/34/EG tevens geldt als kennisgeving uit hoofde van een ander communautair besluit (onder punt 7). Indien dit aangegeven wordt, zal de Europese Commissie het controleren en bij akkoord de notificatie doorsturen naar het relevante onderdeel van de Europese Commissie. Indien onder punt 7 niets wordt aangegeven, moet melding onder de andere richtlijnen of verordeningen alsnog apart plaatsvinden.

Dienstenrichtlijn

Voor dubbelmelding onder artikel 15 (vestiging) van de Dienstenrichtlijn en Richtlijn 98/34/EG gelden nog een aantal aanvullende procedurele eisen. In het 16-puntenbericht dient niet alleen onder punt 7 te worden vermeld dat er sprake is van een dubbelmelding, maar dienen tevens drie andere zaken te worden vermeld:

- o welke bepalingen in het genotificeerde ontwerp onder artikel 15 van de Dienstenrichtlijn vallen;
- o welke van de eisen van artikel 15 lid 2 Dienstenrichtlijn van toepassing is;
- o waarom de eis non-discriminatoir, proportioneel en noodzakelijk is wegens welke dwingende reden van algemeen belang.

Alleen indien al deze informatie wordt gegeven, kan de notificatie tevens gelden als notificatie onder artikel 15 lid 7 van de Dienstenrichtlijn. Het verdient aanbeveling om onder punt 9 expliciet de rechtvaardiging onder de Dienstenrichtlijn te motiveren.

5.4. Vertrouwelijke procedure

Landsbelang of staatsveiligheid In het kader van landsbelang of staatsveiligheid kan de Commissie gevraagd worden om een vertrouwelijke procedure. Noch (het onderwerp van) de notificatie zelf noch de regeling mogen dan openbaar worden gemaakt. Een verzoek om vertrouwelijke behandeling dient op het 16-puntenbericht gemotiveerd te worden aangegeven onder punt 13 (“vertrouwelijkheid”). Op het gebied van bijvoorbeeld politiereggeving kan er in het landsbelang vertrouwelijk worden genotificeerd.

NB.: Ook een door een ander land als vertrouwelijk genotificeerd stuk mag niet buiten de overheid worden verstrekt!

Zie voor meer informatie over openbaarheid hoofdstuk 7.

Een voorbeeld van een notificatie die volgens de vertrouwelijke procedure behandeld zou kunnen worden zijn bijvoorbeeld de eisen die worden gesteld aan scherpschuttergeweren.

5.5. PRENOTIFICATIE

5.5.1. Wat is prenotificatie

Informeel Dit is een *informele* gedachtenwisseling met medewerkers van de Commissie over of een nationale regeling met technische voorschriften genotificeerd zou moeten worden. De Commissie stelt veel prijs op het gebruik van de mogelijkheid tot prenotificatie. Het is een korte procedure die snel inzicht geeft in notificabelheid van een voorschrift. De prenotificatieprocedure wordt gebruikt om meer duidelijkheid te verkrijgen omtrent de werkingssfeer van de notificatieplicht: ligt notificatie wel of niet in de rede? Kan gebruik worden gemaakt van een uitzonderingsbepaling?

5.5.2. Hoe werkt prenotificatie

Nog geen 16-puntenbericht Door contact op te nemen met de Europese Commissie (per e-mail of telefoon). Tussenkamst van de CDIU en/of vertegenwoordiger Comité is daarbij niet noodzakelijk maar wel gewenst. De departementale notificatiecoördinator dient in elk geval betrokken te worden. Het 16-puntenbericht hoeft (nog) niet ingevuld te worden omdat het slechts het voorleggen van de vraag is of iets genotificeerd zou moeten worden. Bij prenotificatie omschrijft u de mogelijke technische eisen en vraagt u de Europese Commissie of zij van mening is dat deze eisen genotificeerd zouden moeten worden.

Alsnog notificeren Als de Commissie aangeeft dat ze de regeling *niet* notificabel acht, is notificatie niet nodig. Let wel, uit de zaak Colim Bigg's volgt dat niet elk oordeel van de Commissie in deze te vertrouwen is; het eigen oordeel dient ook een rol te spelen. As de Commissie aangeeft dat ze de regeling *wél* notificabel acht, dient alsnog de gewone notificatieprocedure te worden doorlopen, dus dmv het invullen van het 16-puntenbericht en doorzending via de CDIU. Let op: Als de Commissie de regeling notificabel acht en er wordt besloten toch niet te notificeren, is de Commissie wel op de hoogte van de regeling. Dit kan leiden tot een eenvoudige constatering van een notificatieverzuim.

6.1. WTO-NOTIFICATIES: SPS EN TBT

Op ontwerpen die onder richtlijn 98/34/EG genotificeerd moeten worden kan ook de notificatieverplichting op grond van de WTO-overeenkomst inzake technische handelsbelemmeringen van toepassing zijn⁹ indien het gaat om:

- TBT** 1. Technische voorschriften (TBT: technical barriers to trade)
- inhoudende de normen waaraan van een product moet voldoen en;
  - de eisen waaraan een keurings- of certificatieprocedure moet voldoen alvorens een product op de markt mag worden gebracht (TBT-notificatie, ook bekend onder de Nederlandstalige afkorting OTH).
- SPS** 2. SPS-notificatie (SPS: sanitary and phytosanitary measures)
- Maatregelen die verzekeren dat landbouw- en voedselproducten veilig zijn voor de mens, planten en dieren, en die voorkomen dat besmettelijke ziekten zich verspreiden onder dieren en planten.

Ad 1: TBT-notificaties

Criteria Bij TBT-notificaties gaat het om:

- technische voorschriften in de vorm van een document, vastgesteld door de Nederlandse Rijksoverheid of een productschap, en;
- die gezien de doelstelling of het effect van de maatregel een *significante handelsbelemmering* opleveren, en;
- die technische voorschriften of certificeringsprocedures bevatten die afwijken van internationale regelgeving of waarvoor internationale regelgeving afwezig is, en;
- die in een algemeen verbindend voorschrift zijn opgenomen ('de facto' handelsbelemmerend valt hier dus niet onder).

Significante handelsbelemmering Er zijn geen strikte regels voor de invulling van het begrip '*significante handelsbelemmeringen*'. Het WTO-Verdrag geeft zo'n invulling niet. Het notificerende departement dient hier zelf over te oordelen waarbij in elk geval gekeken moet worden naar (niet-limitatief):

- de omvang van de markt en van de handelsstromen;
- de omvang van de geadresseerden en het belang dat ze vertegenwoordigen.

De Commissie neemt bij de notificatieprocedure niet snel aan dat er een significante handelsbelemmering is. Ook acht de Commissie een 1-op-1 notificatie niet wenselijk, dus dat elke EU-notificatie ook een WTO-notificatie inhoudt.

Ad 2: SPS-notificaties

Criteria Bij SPS-notificaties gaat het zoals hierboven al aangegeven om maatregelen die zijn bedoeld om te verzekeren dat landbouw- en voedselproducten veilig zijn voor de mens, planten en dieren en om te voorkomen dat besmettelijke ziekten zich verspreiden onder dieren en planten.

Criteria voor toetsing van maatregelen in het kader van SPS zijn:

- de noodzakelijkheid van de maatregel;

⁹ Trb. 1994/235. (Fyto)-sanitaire maatregelen die nodig zijn ter bescherming van het leven of de gezondheid van mens, dier of plant moeten worden aangemeld op grond van de WTO-overeenkomst inzake de toepassing van sanitaire en fytosanitaire maatregelen (Trb. 1994/235).

- de maatregel mag niet meer handelsbelemmerend in hun effect zijn dan noodzakelijk, en;
- moet gebaseerd zijn op wetenschappelijk bewijs.

Memorie of nota van toelichting Indien WTO-notificatie van toepassing is, moet dit aangegeven worden in de memorie of nota van toelichting. Daar wordt een standaardmodel voor gebruikt dat is opgenomen in de Aanwijzingen voor de regelgeving (zie Ar 261b).

6.2. Procedure

De procedure voor WTO-notificatie verloopt volgens onderstaande stappen.

<i>Noco</i>	1. De beslissing om een regeling bij de WTO te notificeren dient door het beleidsverantwoordelijke departement –in overleg met de departementale notificatiecoördinator -- gelijktijdig te worden genomen met de beslissing om onder de notificatierichtlijn te notificeren.
<i>Vertaling</i>	2. Na ontvangst van de notificatie door de Commissie laat het CDIU het formulier vertalen bij de Commissie. Deze engelse vertaling gebruikt het CDIU als basis bij het invullen van het WTO-formulier. Het is dus de CDIU die het WTO-formulier invult. Het verschil tussen de categorieën formulieren is punt 9 en punt 15: - punt 9: op het WTO-formulier moet worden aangegeven wat de verwachte datum van goedkeuring en inwerkingtreding van het technische voorschrift is. - punt 15: voor de WTO hoeft geen melding van effectrapportages te worden gedaan. Dit WTO-formulier zal door de CDIU ter goedkeuring aan het notificerende departement worden voorgelegd
<i>16-punten-bericht</i>	3. EG-notificatie en WTO-notificatie vinden tegelijkertijd plaats. In eerste instantie hoeft daarom GEEN apart WTO-formulier te worden ingevuld. Alleen moet in het 16-puntenbericht van de EG-notificatie onder punt 16 aangegeven te worden dat het om een WTO-notificatie gaat.
<i>Commentaar periode</i>	4. Op grond van art. 2, lid 9, van de TBT-overeenkomst en art. 7 jo. Annex B van het SPS-akkoord dient voor ontwerpen van technische voorschriften zo ruim mogelijk vóór het aflopen van de commentaarperiode gepubliceerd te worden dat er voorgenomen is om een technisch voorschrift in te voeren, en wel in de <u>Staatscourant</u> . Dit moet gedaan worden door het notificerende departement. Het betreft publicatie van de mededeling van het voornemen, niet van de ontwerpmaatregel zelf.
- Voor publicatie van het voornemen in de Staatscourant wordt het model gebruikt dat in de Aanwijzingen voor de regelgeving (Ar 261b) is opgenomen.
<i>Vershil TBT/SPS standstill</i>	5. De <u>TBT-notificatie</u> wordt na goedkeuring door het notificerende departement en EZ verzonden naar het WTO-secretariaat. De <u>SPS-notificatie</u> wordt pas na goedkeuring door het notificerende departement en EZ én na het sluiten van de standstillperiode van de EU-notificatie verzonden naar het SPS Enquiry Point in Brussel. De standstilltermijn in het kader van de WTO (zowel TBT als SPS) is twee maanden. Er is echter een verschil tussen TBT- en SPS-notificaties met betrekking tot de aanvang van de standstilltermijn. Bij TBT-notificaties vangt de standstilltermijn tegelijk aan

met de standstilltermijn van de EU-notificatie. Hier treedt dus geen verdere vertraging op van het wetgevingsproces. Bij SPS-notificaties vangt de standstilltermijn pas aan nadat de standstilltermijn van de EU-notificatie is verlopen en dus pas ná drie maanden. NB: de rechtsgevolgen van notificatieverzuim in WTO-verband zijn minder ingrijpend dan in EU-verband. Niet-toepasselijkheid is bijvoorbeeld geen mogelijk gevolg.

*Ontvangst
commentaar*

6. Indien commentaar van een WTO-lid wordt ontvangen, zal:
  - de ontvangst daarvan moeten worden bevestigd;
  - binnen een redelijke termijn aangegeven moeten worden in hoeverre rekening zal worden gehouden met het commentaar;
  - degene die commentaar heeft geleverd uiteindelijk moeten voorzien van een kopie van de vastgestelde wettelijke maatregel, of moeten aangeven dat voorlopig de desbetreffende maatregel niet in werking zal treden.

6.3. Buitenlandse WTO-notificaties

*Commen-
taar*

Bij ontvangst van een WTO-notificatie van een andere staat geldt er een “redelijke termijn” (gewoonlijk 60 dagen) voor het leveren van commentaar. Dit commentaar betreft met name de significante handelsbelemmeringen.

Voor het geven van commentaar op de notificatie van een WTO-lid geldt dat deze:

- de ontvangst zal moeten bevestigen;
- binnen een redelijke termijn aan zal moeten geven in hoeverre rekening zal worden gehouden met het commentaar;
- degene die commentaar heeft geleverd uiteindelijk moeten voorzien van een kopie van de vastgestelde wettelijke maatregel, of moeten aangeven dat voorlopig de desbetreffende maatregel niet in werking zal treden.

NB: Particulieren hebben geen toegang tot het WTO-geschillenbeslechtsmechanisme. Alleen een WTO-lid, vertegenwoordigd door zijn regering, kan namens een eigen benadeelde onderneming een WTO-geschillenbeslechtsprocedure voeren tegen een ander WTO-lid.

7.1. Notificaties van andere lidstaten

Wat te doen ingeval een buitenlandse notificatie wordt ontvangen

*Neder-
landse
reactie*

De belangrijkste doelstelling van de notificatieprocedure is het in een zo vroeg mogelijk stadium signaleren van handelsbelemmeringen in ontwerpwetgeving van de lidstaten. Door Nederlandse reacties op buitenlandse notificaties worden de belangen van de interne markt en de belangen van het Nederlandse bedrijfsleven gediend. Dat brengt echter niet met zich dat per definitie moet worden gereageerd. Het kan immers voorkomen dat Nederland een - met de buitenlandse maatregel - vergelijkbare nationale maatregel gerechtvaardigd (heeft ge)acht. Een reactie op een buitenlandse notificatie is in zo'n geval dus niet opportuun. Of een Nederlandse reactie nodig of wenselijk is, moet dus per geval door het beleidsverantwoordelijke departement in overleg met EZ worden beoordeeld.

Procedure voor de verspreiding van buitenlandse notificaties

- CDIU* 1. De CDIU ontvangt de door andere lidstaten genotificeerde wetsvoorstellen.
- Noco en
branches* 2. De CDIU zet de buitenlandse notificatie uit bij de notificatiecoördinator(en), de beleidsverantwoordelijke ambtenaren en de betrokken branches.
- Beleid* 3. Op sommige departementen zet ook de notificatiecoördinator(en) de buitenlandse notificatie uit bij de (beleids)verantwoordelijke ambtenaar.
- Reactie
bezien* 4. Indien een notificatiecoördinator, ambtenaar of branche van mening is dat Nederland een UGM of opmerking zou moeten maken, meldt deze dit bij de CDIU. Door het eerstverantwoordelijke departement, in overeenstemming met EZ (Vertegenwoordiger Comité) en in voorkomend geval andere betrokken departementen, wordt bezien of een reactie nodig is, hoe deze zal luiden, en in welke vorm (UGM of opmerking) deze zal worden gegoten. Achterliggende stukken (wetgeving en referentiemateriaal) kunnen daarbij altijd via de CDIU worden opgevraagd. Bij voorkeur wordt binnen één maand vóór het verstrijken van de standstilltermijn besloten of er aanleiding is op een notificatie te reageren.
- Opstellen
reactie* 5. Indien nodig wordt de Nederlandse reactie opgesteld door het verantwoordelijke departement in overleg met EZ.
- Indiening* 6. De eventuele reactie wordt na interdepartementale overeenstemming via de CDIU en EZ naar de Commissie gezonden.

Beoordeling van de opportuniteit van een reactie

Criteria

Ten aanzien van buitenlandse notificaties moeten altijd twee vragen worden gesteld:

1. werpt dit wetsvoorstel een handelsbelemmering op?
2. en zo ja, is deze handelsbelemmering te rechtvaardigen?

*Handels-
beperking*

ad 1. Wanneer het in de verwachting ligt dat een buitenlandse notificatie zal leiden tot een beperking van de handel tussen Nederland en het notificerende land, kan het nodig zijn een Nederlandse reactie te doen uitgaan. Indien de buitenlandse ontwerpregelgeving geen of een zeer onbeduidende handelsbelemmering opwerpt, ligt een reactie niet in de rede.

- Rechtvaardiging* ad 2. Als naar de mening van Nederland de ontwerpregelgeving wel kan leiden tot een belemmering van de handel tussen de EG-lidstaten, moet worden gezien of deze handelsbelemmering gerechtvaardigd kan worden. De belangrijkste rechtvaardigingsgronden voor handelsbelemmeringen zijn de bescherming van de openbare orde, van de openbare veiligheid, van de volksgezondheid of het milieu. In de praktijk wordt gewoonlijk een proportionaliteitstoets uitgevoerd: is de voorgestelde handelsbelemmering evenredig met het daardoor gediende belang? Is er een andere, minder vergaande manier mogelijk om de doelstelling van het wetsontwerp te bereiken?
- Opmerking of UGM* Het oordeel of een buitenlandse ontwerpregelgeving al dan niet kan worden gerechtvaardigd hoeft overigens niet doorslaggevend te zijn voor het besluit om wel of niet te reageren. Wel is dit bepalend voor de aard van de reactie (opmerkingen of UGM). Een opmerking wordt verzonden indien het wenselijk is nadere informatie te verkrijgen om vast te kunnen stellen of de betrokken maatregel inderdaad gerechtvaardigd is of om de verenigbaarheid van eigen voorgenomen regelgeving te kunnen beoordelen. Een UGM wordt verzonden als het waarschijnlijk is dat de handelsbelemmering ongerechtvaardigd is.

7.2. Aspecten van openbaarheid

- Eurowob* In de zgn. Eurowob-verordening (Vo 1049/2001) zijn regels neergelegd mbt de openbaarheid van stukken van de Commissie, de Raad en het EP. Deze verordening dient te worden gezien in combinatie met de nationale Wet openbaarheid bestuur (Wob).
- Vuistregels* In het algemeen gelden de volgende vuistregels voor de openbaarheid van stukken van de notificatieprocedure.
1. Het notificatiepakket (het 16-puntenbericht en de genotificeerde ontwerptekst) zijn altijd openbaar, tenzij de notificerende lidstaat aangeeft dat het vertrouwelijk is (punt 13 van de notificatie). Deze documenten staan ook op de openbare website van de Europese Commissie.
  2. Met betrekking tot UGM's en opmerkingen is het aan de lidstaat zelf om te bepalen of deze openbaar zijn (of op verzoek vrijgegeven worden), of dat deze stukken niet vrijgegeven worden. Nederlandse opmerkingen en UGM's worden altijd vrijgegeven, tenzij het gaat om een vertrouwelijke notificatie. (Zie paragraaf 3.1. over openbaarheid en de Raad van State).
- WOB* Indien u een WOB-verzoek krijgt over notificatiestukken gaat u als volgt te werk:
- Reeds openbaar*
- a. Als het document reeds openbaar is gemaakt (bijvoorbeeld op de publieke website van de Europese Commissie) of er eerder om openbaarmaking verzocht is, dan kan bij aanvraag verwezen worden naar deze openbaarmaking. De door Nederland of andere landen opgestelde notificatiepakketten worden altijd op deze website openbaar gemaakt, tenzij in het 16-punten-bericht is aangegeven dat de informatie vertrouwelijk dient te worden behandeld (punt 13 van het 16-punten-bericht).
- Vertrouwelijke notificatie*
- b. Indien het gaat om vertrouwelijke notificaties gelden de volgende regels. Indien het een Nederlandse notificatie betreft en aangegeven is dat de informatie vertrouwelijk dient te worden behandeld, zal een verzoek tot openbaarmaking aan de Wob getoetst dienen te worden. Uitzonderingen

dienen te vallen onder een van de gronden van art. 10 Wob. Bij een notificatie afkomstig van een ander land, waarbij is aangegeven dat de informatie vertrouwelijk dient te worden behandeld, zal openbaarmaking geweigerd dienen te worden op grond van art. 10, tweede lid, onder a, Wob (“de verhoudingen met andere staten”). De motivering aangegeven in het 16-punten-bericht zal daarbij als motivering voor de weigering kunnen volstaan.

Opmerkingen en UGM's van NI

c. Met betrekking tot UGM's en opmerkingen heeft Nederland besloten dat Nederlandse UGM's en opmerkingen in alle gevallen kunnen worden openbaargemaakt zonder voorafgaande toestemming (tenzij het gaat om een vertrouwelijke notificatie). Het Verenigd Koninkrijk, Denemarken, Finland en Zweden hebben aangegeven eveneens altijd zonder meer akkoord te gaan met de openbaarmaking van door hen opgestelde UGM's en opmerkingen. Op verzoek verstrekt het CDIU deze teksten. NB: indien in de Nederlandse UGM of opmerking indirect informatie wordt verstrekt over de UGM of opmerking van een andere Lidstaat of de Europese Commissie, dient vooraf toestemming voor openbaarmaking worden gevraagd aan de betreffende lidstaat of de Europese Commissie. Dit kan leiden tot een weigering op grond van art. 10, tweede lid, onder a, Wob.

Opmerkingen en UGM's van andere ls

d. Bij verzoeken tot openbaarmaking van UGM's en opmerkingen van andere lidstaten en van de Europese Commissie, dient vooraf toestemming voor openbaarmaking worden gevraagd. Op uw verzoek benadert het CDIU hiertoe per geval de betrokken lidstaat of Europese Commissie.

7.3. Verordening wederzijdse erkenning goederen

Product uit handel

Indien op grond van te notificeren technische voorschriften het mogelijk wordt voor nationale autoriteiten in Nederland om een product dat rechtmatig in een andere lidstaat op de markt is gebracht van de Nederlandse markt te weren dient u rekening te houden met de Verordening wederzijdse erkenning goederen. **Indien het voorschrift onder deze verordening valt, dient u dit expliciet bij de notificatie te vermelden.**

Criteria

De Verordening wederzijdse erkenning goederen¹⁰ kan namelijk van toepassing zijn op basis van een technisch voorschrift bij:

1. Aan de marktdeelnemer gerichte administratieve besluiten (die worden genomen of die men voornemens is te nemen);
2. tav enig in een andere lidstaat rechtmatig in de handel gebracht product;
3. dat direct of indirect tot gevolg heeft dat:
  - a. het in de handel brengen van het product of producttype wordt verboden of;
  - b. het product/producttype moet worden gewijzigd of bijkomende test van het product/producttype moeten worden verricht voor het in de handel mag worden gebracht of in de handel mag blijven;
  - c. het product/producttype uit de handel moet worden genomen.

---

¹⁰ VERORDENING (EG) Nr. 764/2008 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 9 juli 2008 tot vaststelling van procedures voor de toepassing van bepaalde nationale technische voorschriften op goederen die in een andere lidstaat rechtmatig in de handel zijn gebracht, en tot intrekking van Beschikking nr. 3052/95/EG

- Uitzonderingen* Er zijn een aantal uitzonderingen, zie daarvoor uitgebreid artikel 2 en 3 van de verordening. Zo is de verordening onder ander niet van toepassing op maatregelen getroffen krachtens richtlijnen en verordeningen op het gebied van Algemene productveiligheid, levensmiddelen, spoorwegsystemen, diervoeders, diergezondheid en dierwelzijn.
- Regelingen die onder de verordening wederzijdse erkenning vallen zijn onder andere de regelingen met betrekking tot het controleren en uit de handel nemen van:*
- *Asbesthoudende producten*
  - *Elektrische en elektronische apparatuur*
  - *Kinderbedden, -boxen en – zitjes*
  - *Meetinstrumenten*
  - *Trappen en ladders*
  - *Vuurwerk*
- Ook andere producten vallen onder deze verordening, dus controleer goed of de te notificeren regeling onder de verordening valt.
- Gevolgen* Op grond van deze verordening is het in dergelijke gevallen verplicht dat:
1. De toepassing in praktijk door de nationale autoriteit gebeurt conform een in deze verordening vastgelegde procedure (zie hieronder).
  2. De inwerkingtreding van dergelijke nationale technische voorschriften wordt gemeld aan het Nederlandse Product Contact Punt vrij verkeer van goederen (ondergebracht bij informatieloket “Antwoord voor Bedrijven”). U kunt volstaan met het melden bij de notificatie dat het voorschrift onder de verordening valt.
- Procedure* De procedure uit de verordening wederzijdse erkenning wordt hieronder in het kort weergegeven. Voor een uitgebreide weergave wordt verwezen naar de tekst van de verordening (artikel 6 en 7).
- Voornemen* 1. De bevoegde autoriteit vindt een product en heeft het voornemen het product van de markt te weren.
- Mededeling* 2. Dit voornemen wordt schriftelijk aan de marktdeelnemer medegedeeld. Het kan ook ‘digitaal’ schriftelijk, zoals bijvoorbeeld een fax of e-mail. In deze mededeling wordt opgenomen:
- welk technisch voorschrift wordt toegepast,
  - het technische of wetenschappelijk bewijs voor:
    - a. de gerechtvaardigdheid van het besluit om welke redenen van openbaar belang en;
    - b. de proportionaliteit van het besluit.
  - de hoeveel tijd die de marktdeelnemer heeft om commentaar te leveren op het voornemen. (De marktdeelnemer moet ten tenminste 20 werkdagen de gelegenheid krijgen om commentaar te leveren op het voorgenomen besluit.)
- 2x 20 dagen* 3. Ten hoogste 20 dagen nadat de 20 dagen voor de inbreng van de marktdeelnemer zijn verstreken, wordt het voorgenomen besluit genomen, of wordt hiervan afgezien (bijv. als de marktdeelnemer steekhoudende argumenten heeft aangevoerd).
- Commissie* 4. Als toch wordt overgegaan tot een negatief besluit wordt de marktdeelnemer en de Europese Commissie daarvan op de hoogte gesteld.

Definitieve besluit 5. Dit definitieve besluit geeft het technisch of wetenschappelijk bewijs weer, motiveert het voorbijgaan aan het commentaar van de marktdeelnemer en de redenen voor het nemen van het besluit. Ook geeft het de mogelijkheid tot bezwaar en de bijbehorende termijn weer.

Mededeling 6. In geval van wordt afgezien van een negatief besluit te nemen zo snel mogelijk aan de marktdeelnemer medegedeeld.

Gedurende de periode tussen kennisgeving en definitief besluit (dus voor punt 3) mag een product in beginsel gewoon op de markt blijven. Wel is het mogelijk om het in de handel brengen van een product tijdelijk te schorsen indien dat product een ernstig risico voor de veiligheid en gezondheid van gebruikers oplevert of in het algemeen verboden is uit hoofde van openbare zedelijkheid of openbare orde.

Meer informatie Voor meer informatie kunt u terecht op de volgende websites:
Informatie van Antwoord voor Bedrijven:

- <http://www.antwoordvoorbedrijven.nl/product/wet--en-regelgeving/Toelating-EU-producten-in-Nederland>

Informatie Europese Commissie:

- http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/goods/mutrec_en.htm

BIJLAGE I: TOELICHTING OP HET 16-PUNTENBERICHT
---

1. Speciale code
Deze rubriek wordt door de Commissie ingevuld.
2. Lidstaat
Hier invullen: Nederland
- 3A. Dienst die de kennisgeving verzendt
Hier invullen: Ministerie van Financiën, Dienst Douane Noord, CDIU.
(cdiu.notification@belastingdienst.nl 050 5232135)
- 3B. Dienst die de kennisgeving doet
Hier invullen: het ministerie en de afdeling die de regeling heeft opgesteld.
4. Nummer van de kennisgeving en productcode
Deze rubriek wordt door de Commissie ingevuld. (jaar/volnummer/lidstaat + productcode).
5. Titel
De volledige officiële titel van het ontwerp.
6. Producten en/of diensten waarop het ontwerp betrekking heeft
Hier kort invullen op welke producten of diensten de ontwerp-maatregel ziet.
7. Kennisgeving uit hoofde van een ander communautair besluit
Hier vermelden of deze notificatie tevens dient als uit hoofde van een ander communautair besluit: vul JA of NEE in. Indien het antwoord JA is, geeft hier aan om welk ander communautair besluit het gaat.
[Pro memorie en bij wijze van voorbeeld (niet-limitatieve lijst)
-Verordening (EG) nr. 315/93 inzake verontreinigingen in levensmiddelen;
-Verordeningen (EG) nr. 852/853/854/2004 inzake levensmiddelenhygiëne;
-Verordening (EG) nr. 1924/2006 inzake voedings- en gezondheidsclaims voor levensmiddelen;
-Verordening (EG) nr. 1925/2006 betreffende de toevoeging van vitamines en mineralen en bepaalde andere stoffen aan levensmiddelen;
-Richtlijn 94/62/EG betreffende verpakking en verpakkingsafval;
-Richtlijn 2000/13/EG inzake de etikettering en presentatie van levensmiddelen alsmede inzake de daarvoor gemaakte reclame;
-Richtlijn 2006/123/EG betreffende diensten op de interne markt – alleen voor wat betreft vrijheid van vestiging (artikel 15)* * Zie nadere toelichting onderaan dit stuk.
8. Wezenlijke inhoud
Geef hier een korte samenvatting van de ontwerp-maatregel. Geef aan in welke artikelen van de maatregel technische eisen te vinden zijn. Het volgende model geldt hiervoor als uitgangspunt: “de artikelen ... bevatten mogelijk technische voorschriften” Geef een korte samenvatting van de technische eisen. Indien er een verband is met een eerder genotificeerd maatregel, verwijs hier dan naar. Indien het gaat om een wijziging, graag aangeven hoe de technische eisen worden gewijzigd.

Tevens onder 8 aangeven of er een bepaling inzake wederzijdse erkenning is opgenomen. Zo ja, graag uitleggen waar deze bepaling is opgenomen. Zo nee, graag motiveren waarom een bepaling van wederzijdse erkenning niet noodzakelijk of mogelijk is.

9. **Beknopte motivering**
Hier een motivering van de technische eisen geven, conform de *rule of reason*: motiveer waarom de eis non-discriminatoire, noodzakelijk en proportioneel is. Geef aan om welke dwingende reden van algemeen belang het gaat, bijvoorbeeld veiligheid of bescherming van het milieu. Geef aan waarom de technische eis geschikt om dit belang te beschermen, waarom de eis niet verder gaat dan nodig is om dit belang te beschermen en waarom de eis het minst beperkende middel is om dit doel te bereiken.
10. **Referentiedocumenten, basisteksten**
Hier refereren aan de basisteksten die noodzakelijk zijn om het ontwerp te kunnen beoordelen, deze dienen meegestuurd te worden. De ontwerp-tekst die genotificeerd wordt, dient hier niet vermeld te worden. Voor eerder genotificeerde teksten is het voldoende om te verwijzen naar het notificatienummer, deze teksten hoeven niet opnieuw meegestuurd te worden.
11. **Beroep op de urgentieprocedure**
Hier vermelden of genotificeerd wordt via de spoedprocedure (zie vraag 8): vul JA of NEE in. Bij een beroep op urgentie, graag onder punt 12 motiveren.
12. **Motivering van het beroep op dringende redenen**
Indien het antwoord JA is, dient de lidstaat nauwkeurig en uitvoerig aan te geven welke redenen de urgentie van de bewuste maatregelen rechtvaardigen, en waarom er sprake is van een onvoorzienbare en ernstige situatie, zoals vastgelegd in artikel 9, lid 7 van de richtlijn.
13. **Vertrouwelijkheid**
Hier aangeven of wordt verzocht om vertrouwelijk behandeling van de notificatiestukken: vul JA of NEE in. Indien het antwoord JA is, dient de lidstaat aan te geven welke redenen zijn verzoek rechtvaardigen.
14. **Fiscale maatregelen**
Hier aangeven of er sprake is van een fiscale/financiële maatregel: vul JA of NEE IN.
15. **Effectbeoordelingen**
  - a) Informatie over de effectbeoordeling is te vinden op bladzijde ...
  - b) De effectbeoordeling is bijgevoegd.Hier aangeven of er een effectbeoordeling (bedrijfseffecttoets of milieueffecttoets) heeft plaatsgevonden. Zo ja, dan aangeven waar de resultaten zijn vermeld of de effectbeoordeling bijvoegen.
16. **TBT- en SPS-aspecten**
Hier aangeven of onder TBT genotificeerd wordt: vul JA of NEE in.
Hier aangeven of onder SPS genotificeerd wordt: vul JA of NEE in.
Indien het antwoord bij TBT NEE is, geef aan waarom:
  - i) Het ontwerp is geen technisch voorschrift, noch een procedure voor de beoordeling van de conformiteit in de zin van bijlage 1 bij de TBT-overeenkomst.

- ii) Het ontwerp is in overeenstemming met een internationale norm.
  - iii) Het ontwerp heeft geen grote invloed op de internationale handel.
- Indien het antwoord bij SPS NEE is, geef aan waarom:
- i) Het ontwerp is geen sanitaire of fytosanitaire maatregel in de zin van bijlage A bij de SPS-overeenkomst.
  - ii) De inhoud van het ontwerp is in wezen gelijk aan die van een internationale norm, richtlijn of aanbeveling.
  - iii) Het ontwerp heeft geen grote invloed op de internationale handel.
-

* Nadere toelichting bij punt 7 m.b.t. de Dienstenrichtlijn:

Bij kennisgeving uit hoofde van richtlijn 2006/123/EG (de Dienstenrichtlijn) dient tevens vermeld te worden:

- welke bepalingen in het genotificeerde ontwerp onder de Dienstenrichtlijn vallen;
- welke van de eisen van artikel 15 lid 2 Dienstenrichtlijn van toepassing zijn (zie lijst hieronder);
- waarom de eis gerechtvaardigd is (non-discriminatoire, noodzakelijk, proportioneel). Dit moet specifiek worden vermeld bij punt 9.

=> Voor de goede orde volgen hier de eisen als bedoeld in artikel 15, lid 2 van Richtlijn 2006/123/EG:

- a) kwantitatieve of territoriale beperkingen, met name in de vorm van beperkingen op basis van de bevolkingsomvang of een geografische minimumafstand tussen de dienstverrichters;*
- b) eisen die van de dienstverrichter verlangen dat hij een bepaalde rechtsvorm heeft;*
- c) eisen aangaande het aandeelhouderschap van een onderneming;*
- d) eisen, niet zijnde eisen die betrekking hebben op aangelegenheden die vallen onder Richtlijn 2005/36/EG of die in andere communautaire instrumenten zijn behandeld, die de toegang tot de betrokken dienstenactiviteit wegens de specifieke aard ervan voorbehouden aan bepaalde dienstverrichters;*
- e) een verbod om op het grondgebied van dezelfde staat meer dan één vestiging te hebben;*
- f) eisen die een minimum aantal werknemers vaststellen;*
- g) vaste minimum- en/of maximumtarieven waaraan de dienstverrichter zich moet houden;*
- h) een verplichting voor de dienstverrichter om in combinatie met zijn dienst andere specifieke diensten te verrichten.*

BIJLAGE II: VINDPLAATSEN

De 'ICER handleiding notificatie van technische voorschriften' is te vinden via:

- <http://www.minbuza.nl/ecer/ICER>

en voor wetgevingsjuristen tevens via:

- <http://www.kc-wetgeving.nl> (onder ICER)

Op deze sites zullen ook de meest recente voorbeelden en ontwikkelingen op notificatieterrein te vinden zijn.

Tevens is op deze sites te vinden:

'De ICER handleiding notificatie onder de Dienstenrichtlijn'

- *Algemeen deel*
- *Aanvullende module voor ministeries, de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie en beroepsorganisaties en*
- *Aanvullende module voor gemeenten, provincies en waterschappen*

ook op <http://www.dienstenrichtlijn.ez.nl> of <http://www.minez.nl>

Voor meer informatie en notificaties de website van het DG-ondernemingen van de Europese Commissie:

- HTTP://EC.EUROPA.EU/ENTERPRISE/TRIS/INDEX_NL.HTM

Voor de meeste recente analyses van uitspraken van het Hof van Justitie kunt u zoeken op:

- http://www.minbuza.nl/ecer/ICER/Fiches_van_de_ICER_over_arresten_EU_Hof?bcsi_sc_an_5081059A5991BA21=0

en zoek op 'notificatie' 'richtlijn 98/34/EG' of 'technische voorschriften'